PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo | Cena 60 lir | Leto XXV. Št. 120 (7314) | TRST, sobota, 24. maja 1969

ZARADI ZAHTEV O OBRAVNAVI LOČITVE ZAKONA

Oster spor v poslanski zbornici glede prihodnjega programa zasedanj

Nenni je govoril v senatu o Grčiji - Razprava o INPS - Moro zahteva «novo večino» v krščanski demokraciji - V ponedeljek stavka uslužbencev RAI

RIM, 23. — Načelniki skupin v poslanski zbornici se danes niso mogli dogovoriti za program dela v prihodnjem razdobju, ker je prišlo do ostre načelne razlike: KD in MSI sta zahtevali, da se razpravlja o najrazličnejših predlogih, vse ostale skupine pa, da mora priti še junija na dnevni red poslanske zbornice zakon o ločitvah.

Kot že rečeno, ni prišlo do soglasja in v takem primeru pravilnik predvideva, da se o dnevnem redu razpravlja v zbornici. Pri tem gre za bistveno politično vprašanje odnosov v vladni večini in tudi za vprašanje odnosa večinske stranke do parlamenta.

V tej zvezi je predsednik komunistične skupine Ingrao ugotovil, da je med razpravo prišlo na dan, da menda obstaja neki tajni sporazum med strankami leve sredine, češ da naj bi najprej govorili o referendumu in da bi šele kasneje obravnavali zakon o ločitvah. Ingrao je tudi poudčrtal, da gre za dva zelo pomembna in politično odločilna zakonska predloga, o katerih je treba razpravljati še pred poletnimi počitnicami: o zakonu o ločitvah in zakonu o financiranju dežel.

Minister za zunanje zadeve Nenni je danes odgovoril v senatu na vrsto vprašanj v zvezi s položajem v Grčiji. Pri tem je obravnaval predvsem položaj Grčije v organih evropske skupnosti in v NATO. Nenni je temeljil svoja izvajanja predvsem na osnovnih določilih atlantskega zavezništva, ki predvideva točna določila o sodelovanju v evropskem svetu in tudi poseben postopek, izključitve za one države, ki ne izvajajo osnovnih določil o človečanskih pravicah sedaj preučuje položaj in da je že ugotovila, da ne more v redu opravljati svoje naloge zaradi prepek, ki jih zastavlja grška vlada. Nato je Nenni orisal razne mednarodne sestanke v tej zvezi in ponovil stališča, ki jih je na teh zasedanjih izrekel v imenu italijanske vlade. V tej zvezi je tudi ponovil svojo izjavo, ki jo je izrekel 13. maja na seji v Strasburgu, ko je obžaloval, da se vprašanje počasi rešuje in ko je zahteval, da se ne bodo razočarale države članice.

Levica ni bila zadovoljna z izvajanji zunanjega ministra in je dejal senator Parri, da so se evropske države omejile na platonične izjave, na katere je odgovoril polkovniški režim z zaostritvijo represivnih ukrepov. Komunist Salati pa je dejal, da se je končalo s posredovanjem med Evropo in polkovniki, namesto da bi šlo za borbo proti nedemokratični in fašistični vladi. Zahteval je, da se Grčija izključi iz vseh evropskih organizmov, ki se sklicujejo na demokracijo.

Na sedežu PSI se je danes sestal nadzorni odbor stranke, ki je ugotovil zaskrbljenost članov zaradi nevarnosti razkola zaradi sklepov zadnjega CK in sklepov mladinske federacije PSI. Nadzorni odbor je ugotovil, da je izven diskusije suverenost centralnega komiteja, ki lahko «svobodno izrazi večino in izvoli vodstvene organe, kot je to predvideno v členu 23 statuta stranke». Različna stališča lahko nastanejo glede političnih vprašanj in glede politične linije, ki jo mora sprejeti centralni komite ob upoštevanju garancij za struje, ki ne sodelujejo v večini.

Tiskovni urad PSI je danes objavil predlog resolucije, ki jo je pripravil biro socialistične internacionale o odnosih do komunistov in ki jo bodo obravnavali na kongresu socialistične internacionale, ki bo v sredini junija. Resolucija se sklicuje na izjavo socialistične internacionale iz 1951. leta in na izjavo iz 1962. leta ter je napisana v najhujšem tonu, ki je prevladoval v najostrejših časih «hladne vojne».

V resoluciji se uporablja za vse komuniste naziv totalitarni režimi in jo preveva osnovna misel, da se ne bore za cilje delavskega razreda, temveč za njih ozko oblast. Zanika se celoten razvoj, ki je bil v zadnjem času dosežen v svetu, odnosno se samo govori o razbitju komunističnega sveta, ki je v temeljih razmajan zaradi notranjih borb. V bistvu resolucija zavrača kakršno koli možnost sodelovanja s komunisti, v katerih vidi socialistična internacionala najhujšega sovražnika.

Danes je v Battipagliji prevzel občinsko upravo prefekturni komisar dr. Corrado Casella. Že pred časom je namreč 28 od 30 občinskih svetovalcev podalo ostavko vključno z županom. Občino je dosedaj vodila večina levega centra, katero so podpirali trije od petih socialističnih svetovalcev.

V poslanski zbornici je bila danes živahna razprava o položaju INPS, v katero je posegel minister za delo Brodolini, ki je dejal, da vlada želi, da se pomirijo duhovi in da se v ustanovi prične z normalnim delom. Minister pa je istočasno tudi dejal, da ni mogoče prisstajati na izredne zahteve in da je treba med poldržavnimi ustanovami ohraniti določeno ravnotežje na osnovi načel, ki so jih sprejeli z vsedržavnimi sindikalnimi organizacijami glede poldržavnih ustanov.

Položaj v INPS pa je še vedno težaven, saj so uslužbenci vseh sindikalnih organizacij sklenili, da se bo stavka nadaljevala.

V Rimu je bil danes sestanek «prijateljev Mora», kot se uradno naziva ta demokristjanska struja, ki je izstopila iz sedanje večine, ki vodi stranko. Na sestanku je Moro napovedal predkongresno bitko, da se ustvari v stranki «nova večina», ki naj zajame vse leve struje in je torej tudi na ta način prelomil s sedanjim zavezništvom. Na tej osnovi ima tajnik stranke Piccoli zelo šibko večino, odnosno je malo verjetno, da ima sploh še večino stranke, vendar pa se bo ta večina ohranila do bližnjega kongresa KD. Na sestanku struje je govoril tudi tržaški poslanec Belci.

Danes je prišlo do sestanka med ministroma Gattom in Colombom ter tajniki vsedržavnih sindikalnih federacij, na katerem so obravnavali reformo državne uprave in način razdelitve sredstev, za katera so se že načelno dogovorili. Ugotovili so, da obstajajo bistvene razlike v zvezi z zahtevami državnih funkcionarjev in ki bi se še zaostrile, če bi izpolnili njih zahteve, ker bi morali analogno spremeniti nekatere razdelitve tudi v korist drugih kategorij.

Sindikalne organizacije uslužbencev RAI so napovedale stavko za ponedeljek 26. maja v zvezi z obnovitvijo delovne pogodbe in z zahtevami za izvajanje pravic delavcev. Istočasno pa se tudi sklicujejo na zadnje spremembe v vodstvenih organih ustanove in v tej zvezi zahtevajo, da je treba omogočiti uslužbencem, da vplivajo na izbire pri vodstvu podjetja.

Krvavi spopadi na ameriških univerzah

GREENSBORO (Sev. Karolina), 23. — Kakih 500 mož narodne straže je danes v popolni bojni opremi vdrlo v spalnico univerze v Greensboru, ki so jo študentje, v glavnem črnci, pred nekaj dnevi zasedli. Agenti so uporabili strelno orožje, medtem ko so iz helikopterja in lahkega letala metali na poslopje univerze solzilne bombice. Izredno siloviti boj med študenti in agenti je trajal samo petnajst minut, nakar so morali študenti zapustiti poslopje. Napetost na univerzi v Greensboru traja že več časa. Pred dvema dnevoma je bil v spopadu med študenti in policijo mlad črnski študent ubit. Današnji spopadi pa so povzročili precejšnje število ranjencev na obeh straneh.

O hudih neredih poročajo tudi iz Berkeleya v Kaliforniji, kjer je skrajno desničarski guverner in bivši filmski igralec Ronald Reagen pretekli teden proglasil obsedno stanje. Oddelki narodne straže in policije so danes obkolili veliko skupino študentov, ki so demonstrirali po mestnih ulicah. Kakih 400 oseb so aretirali. Drugih 300 so aretirali že v začetku tedna, ko je prišlo do krvavih spopadov med študenti in policijo.

Težke obsodbe v Grčiji

Osemnajst let zapora za sociologa Filiasa

ATENE, 23. — Z obsodbo na 18 let zaporne kazni se je danes pred zloglasnim atenskim vojaškim sodiščem zaključil proces proti grškemu antifašističnemu sociologu Vasiliosu Filiasu, ki so ga dolžili «zarotniškega delovanja» proti režimu. Tudi drugi obtoženci na procesu so bili obsojeni na težke kazni: bivši državni svetnik Plaskovitis na pet let, študent Angelidis na dvanajst let, časnikarka Elena Dukidu na pet let (pogojno) in Andreu na tri leta (tudi pogojno). Nekega študenta so oprostili. Obtožence je sodišče priznalo za krive organiziranja centristične odporniške skupine «demokratična zaščita», protivladne propagande in sabotiranja. Javni tožilec je bil včeraj zahteval za Filiasa dosmrtno ječo, za druge pa od deset do dvanajst let zaporne kazni.

Isto sodišče je nato obsodilo na zaporne kazni od enega do pet let še tri osebe, moškega in dve ženski, ki da so pripadale protivladni «patriotični fronti» ter da so dale zatočišče nekaterim članom grške ilegalne komunistične partije, med njimi tudi Antoniju Brillakisu.

Preteklo noč je prišlo v atenskem hotelu Hilton do atentata. Plastična bomba je eksplodirala v osmem nadstropju hotela v bližini salona, kjer je imelo veliko število turistov plesno prireditev. Prišlo je do velike panike, a ni bilo ranjencev. Materialna škoda je ogromna.

Nekoliko prej sta bombi eksplodirali pod avtomobiloma z ameriško registracijo, ki sta bila parkirana v kopališkem kraju Glifada, v bližini Aten. Očiten namen atentatorjev je odvračati turiste od Grčije. Kot je znano, je turizem v Grčiji eden od poglavitnih virov državnih dohodkov.

Danes v Umagu proslava 25-letnice Italijanske unije

UMAG, 23. — Pod geslom «Za nadaljnjo utrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in italijanskega naroda» bo jutri in v nedeljo v Umagu proslava 25-letnice ustanovitve Italijanske unije za Istro in Reko. Jubilej bodo proslavili s slovesno sejo unije, na kateri bodo razdelili številnim državljanom italijanske narodnosti odlikovanja. V okviru proslave bo v nedeljo tudi veliko ljudsko zborovanje, na katerem bo govoril član izvršnega biroja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije E. Kardelj. Proslave se bodo udeležile uradna delegacija zvezne skupščine, sabora Hrvaške, skupščine Slovenije, delegacija italijanskih borbenih organizacij in političnih strank. Zborovanje v Umagu bosta neposredno prenašali jugoslovanski radio in televizija.

SREČEN ZAKLJUČEK NAJTEŽAVNEJŠEGA POIZKUSA

Po povratku dveh vesoljcev v matično kabino nadaljuje ladja «Apollo» kroženje v vesolju

Danes začetek priprav za povratek na Zemljo, kjer bo ladja pristala v ponedeljek popoldne

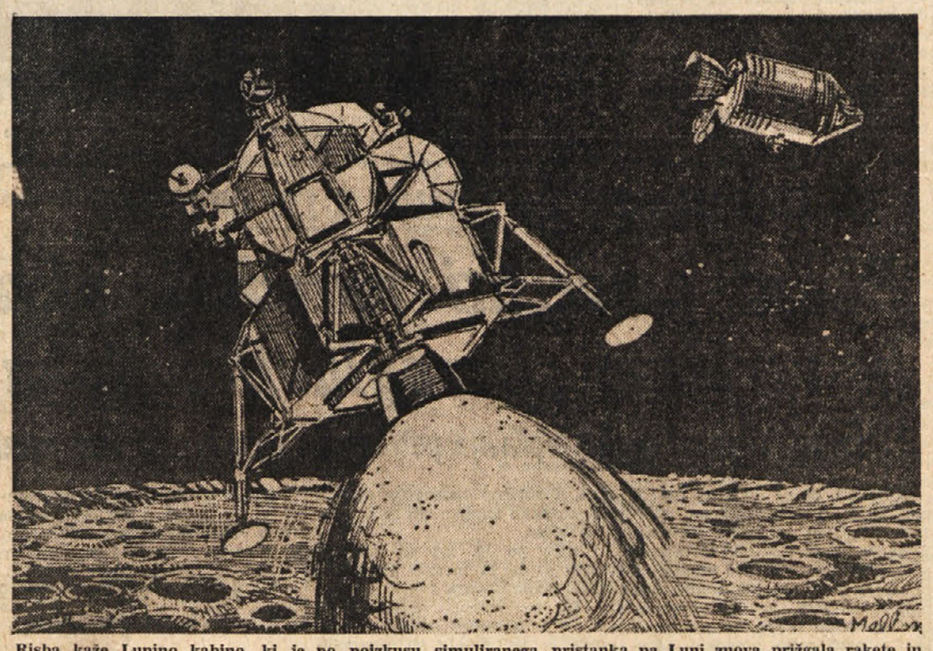

Risba kaže Lunino kabino, ki je po poizkusu simuliranega pristanka na Luni znova prižgala rakete in se vrača k matični kabini

HOUSTON, 23. — Po včerajšnjem obkrožanju Lune v višini 15 oziroma 20 kilometrov se je kabina LEM danes ob 4.11 po srednjeevropskem času ponovno združila z matično kabino. Kabini sta se združili po sedmih urah in pol avtonomnega letenja kabine LEM, v kateri sta bil Stafford in Cernan. Takoj po združitvi je Cernan vzkliknil: «Vrnili smo se domov. To je zelo lepo.» Kabini sta se združili kmalu potem, ko sta se pokazali izza nevidne strani Lune.

Takoj po včerajšnjem dvakratnem obkroženju Lune sta se Stafford in Cernan postavila na tir okoli Lune v najmanjši razdalji 20 kilometrov in največji 85 kilometrov. Zatem sta s pomočjo raket pognala svojo kabino na tir, ki je bil potreben za združitev z matično ladjo. Ob 2.32 po srednjeevropskem času sta ponovno menjala tir in ga vzpostavila s tirom matične ladje v višini 112 km nad Luno. Ob 3.53 sta bili kabini oddaljeni druga od druge samo še nekaj sto metrov. Potem ko sta Stafford in Cernan bila več kot 12 ur v kabini LEM, sta se kmalu po združitvi dveh kabin pridružila Young v matični kabini. S tem se je zaključil poizkus simuliranega pristanka na Luni in povratka. Kabini sta se združila nekaj minut po četrti uri po srednjeevropskem času.

Takoj po združitvi so vesoljci izvedli vse priprave, da sta se Stafford in Cernan lahko preselila v matično ladjo. Takoj nato sta znova ločila matično ladjo od LEM. Ob 6.40 so s poveljem na razdaljo prižgali rakete kabine LEM in ta je «odletel proti soncu».

Vesoljci so po združitvi dveh kabin odpovedali televizijsko oddajo, s katero bi morali pokazati prižganje motorjev kabine LEM in nekatere slike Lune, ker so bili zelo utrujeni. Nekaj po sedmi uri po srednjeevropskem času so se odpravili k počitku.

Jutri se bodo začeli vračati na Zemljo, kamor bodo prispeli po 54 urah letenja. Pristali bodo v ponedeljek ob 17.53 po srednjeevropskem času na Tihem oceanu blizu otočja Samoa. Že več dni kroži letalonosilka «Princeton» skupno z drugimi ladjami na tem področju.

Ko sta Stafford in Cernan včeraj drugič letala okoli Lune in sta začela priprave za ločitev dela kabine, ki mora ob pristanku ostati na Luni, se je kabina začela močno tresti. To je spočetka povzročilo veliko skrb v Houstonu in velik strah med vesoljci. Vesoljcema pa je kmalu uspelo obrzdati kabino in danes je NASA javila, da je šlo za napako pri celotni operaciji in ne za slabo delovanje vozila. Cernan je danes izjavil, da so bili to zelo grdi trenutki.

Danes so vesoljci spali manj, kakor je bilo predvideno Ko so se zbudili, so izjavili, da so se dobro odpočili. Kabina sedaj se dalje leti okoli Lune, da vesoljci lahko še dalje proučujejo neredenosti, ki so jih ugotovili v zvezi s privlačnostjo Lune. To je važno v zvezi z načrti za poznejši pristanek.

V Houstonu sedaj skrbno analizirajo rezultate sedanjega poizkusa. Po opravljeni analizi se bodo lahko dokončno odločili o izkrcanju prvih vesoljcev na Luni, ki je določeno za 20. julij.

Vesoljca sta samo med prvim obkroženjem Lune lahko posnela veliko število fotografij kraja, kjer naj bi bil pristanek. Med drugim poletom okoli Lune nista mogla tega storiti, ker se je začela kabina nepričakovano tresti, in sta imela opravka s tehničnim delom.

Vesoljca sta imela težave tudi s fotografskimi aparati, ko sta letela nizko nad Luno. Baterije enega od dveh aparatov so se namreč izčrpale. Poleg tega sta imela težave z električno povezavo aparata za filmsko snemanje. Funkcionarji NASA so izjavili, da sta vesoljca posnela več slik, ne ve se pa, koliko in kakšne.

Stafford je sporočil, da tudi danes vidijo neke vrste vulkanskih vrhov in je dodal, da misli da je bila na nekem področju Lune zelo močna vulkanska dejavnost.

Vesoljci so tudi sporočili, da so zadnje tri dni trpeti za vnetjem oči, nosu in ušes zaradi drobcev materiala za izoliranje, ki so se ločili od sten prehoda iz matične kabine v manjšo kabino. Vendar pa so tudi to premagali.

Kiesinger ob 20-letnici ustave

BONN, 23. — Kancler Kiesinger je govoril nocoj po radiju in televiziji ob 20. obletnici uveljavitve zahodnonemške ustave. Govoril je o tako imenovanem evropskem značaju te ustave. Dejal je, da je «nemško ljudstvo od vsega začetka postavilo svoje upanje ne samo v obnovo svojega obstoja kot države, temveč tudi v združeno Evropo» Velik del svojega govora je posvetil prav «evropeistični ideji».

Dejal je tudi, da «velika večina nemškega ljudstva veruje v skupnost, ki je nastala na osnovi te ustave, in zlasti starejše osebe, ki so poznale veimarsko republiko in nesrečna leta po 1933, lahko v celoti cenijo vrednost tega, kar smo skupno gradili».

KAIRO, 23 — Načelnik glavnega štaba sirskih oboroženih sil general Tlass je prišel davi v Kairo iz Pekinga, kjer je bil na uradnem obisku. Popoldne se je vrnil v Damask.

List «Al Ahbar» piše, da bo stalni delegat v OZN obvestil varnostni svet o stalni kršitvi egiptovskega zračnega prostora v zadnjih dveh dneh, ki so ga zakrivile izraelske letalske sile.

OB POMANJKLJIVIH URADNIH VESTEH

Pričela se je pripravljalna konferenca za sestanek komunističnih partij v Moskvi

Sedaj razpravljajo o osnutku zaključne resolucije za svetovno konferenco partij
Uradno vabilo in istočasno oster napad na Zvezo jugoslovanskih komunistov

MOSKVA, 23. — Danes se je pričela pripravljalna konferenca za konferenco komunističnih partij in delavskih gibanj, ki bo 5. junija v Moskvi. Na sedanji pripravljalni konferenci se razpravlja o resoluciji, ki jo bodo sprejeli na konferenci.

Današnja seja je trajala tri ure in to je tudi edina uradna vest, saj ni bilo izdano nobeno uradno sporočilo, pri čemer je znano, da gre že glede tega vprašanja za spor z italijansko partijo, ki je zahtevala, da so seje pripravljalne konference javne in ki je kasneje pristala na kompromisni predlog, da se izda po vsaki seji skupno poročilo in da lahko delegacije obvestijo novinarje o poteku.

Glede današnje seje je samo znano, da so govorili o tehničnem poteku zasedanja, o odnosih s tiskom in o podobnih vprašanjih.

Uradno ni znano niti, kje se vrši pripravljalna konferenca in je samo francoski predstavnik v nekem intervjuju s francoskim listom povedal, da bo pripravljalna konferenca v «vili gostiteljev» na Leninovem griču. Ni znano, katere delegacije so prisotne in se govori, da je do danes prispelo v Moskvo kakih petdeset delegacij, druge pa da so že najavile svoj prihod. Zadnja vest TASS govori o 43 delegacijah, po drugih vesteh pa naj bi njih število narastlo na šestdeset. Pri tem seveda ne gre samo za tehnično vprašanje, temveč za vprašanje, ki ima globok političen pomen, saj se konference ne bodo udeležile nekatere najpomembnejše azijske partije, ne bo prisotna Jugoslavija ter tudi ne bo nekaterih pomembnih evropskih partij, dve najvažnejši: italijanska in francoska, pa bosta sodelovali s polemičnimi stališči.

Na sedanjem zasedanju pripravljalne konference obravnavajo obsežno resolucijo, ki vsebuje tri osnovna poglavja: 1. splošen poziv za borbo proti imperializmu, 2. izjavo o internacionalistični solidarnosti izven obstoječih nasprotstev in 3. tezo, da lahko vsaka partija svobodno deluje v skladu z okoliščinami družbe, v kateri živi.

S strani sovjetske partije so že občutne težnje, da bi se v resolucijo vključila obsodba nacionalne poti, ki menda megli razredno zavest. V tej zvezi hočejo odstraniti vsako razpravo o češkoslovaškem primeru in za kar naj bi prisilili prav KPČ, da bi se najbolj odločno zavzemala. Seveda skuša KP SZ istočasno vključiti v resolucijo tudi obsodbo kitajskega stališča in kitajske partije na splošno, proti čemur se zlasti ostro zavzema romunska partija.

Po vesteh iz Beograda je pooblaščeni predstavnik sovjetskega veleposlaništva v Beogradu Kuznjecov izročil predsedstvu Zveze jugoslovanskih komunistov formalno vabilo, da bi se udeležili svetovne konference komunističnih partij. Kuznjecova je sprejel na kratek razgovor odgovornega za stike z drugimi partijami Dizdarevič. Znano je, da je Zveza jugoslovanskih komunistov že sklenila, da se konference ne bodo udeležili.

Sovjetski tednik «Novi časi» zelo ostro kritizira jugoslovanski tisk in pri tem demagoško sprašuje, proti komu se bore jugoslovanski listi. Zlasti je oster napad na revijo «Mednarodna politika», kateri med drugim očitajo, da vodi samo na videz nevtralno politiko, češ da navaja otok Damansk v navednicah, kitajski naziv otoka Čen Pao Tao pa objavlja brez navednic. Istemu listu očitajo, da zanika vodilno vlogo komunistične partije in da postavlja na isto raven dve velesili, zato da bi skreditiral sovjetsko zvezo.

Poleg tega kritizirajo jugoslovanski tisk, da odločno zavrača kolektivno obrambo socialističnega sistema proti imperialistični nevarnosti, ker naj bi se morala vsaka socialistična država sama braniti. V tej zvezi govore celo o «monstruoznem» predlogu, češ da naj bi jugoslovanski tisk predlagal, da naj bi bila OZN razsodnik v mednarodnih sporih, ko je znano, da je ta svetovna organizacija še vedno pod odločnim vplivom ZDA.

Sovjetska agencija TASS poroča, da je Sovjetska zveza uradno predlagala Kitajski, da bi se 18. junija pričela v Habarovsku kitajsko-sovjetska konferenca o plovbi po mejnih rekah.

De Gaulle se seli

PARKNASILLA (Irska), 23. — General de Gaulle je danes ponovno pripravil presenečenje ter se nepričakovano izselil iz hotela «Heron Cove» pri Parknasilli na Irskem, kamor je bil dospel s soprogo 10. maja, kmalu po porazu na referendumu. Šele nekaj ur pozneje se je zvedelo, da se je general preselil z vso prtljago v neki drug hotel, v pokrajini Galway. Gre za majhen «Chasel House Hotel», kakih deset kilometrov od kraja Carna, ki ima samo deset sob in eno samo kopalnico.

O de Gaullovi selitvi se je izvedelo šele, ko so policijski agenti, ki so od generalovega prihoda stražili «Heron Cove», zapustili svoja mesta. Prtljago generala so odpeljali s tovornjakom, ki so ga spremljali policisti na motorjih. Zdi se, da se je de Gaulle preselil, da bi se izognil «obleganju» časnikarjev in novinarjev.

Kambodža zahteva odškodnino od ZDA

PNOM PENH, 23. — Kamboški poglavar princ Norodom Sihanuk je na tiskovni konferenci izrazil namen, da zahteva od ZDA 2 milijona funtov šterlingov odškodnine za škodo, ki so jo povzročile ameriške vojaške sile v Kambodži z uporabo kemijskih sredstev. Ta sredstva so povzročala odpadanje listov z dreves ter opustošila petnajst tisoč hektarjev zemlje, kjer so bile plantaže gumija. Če ne bo washingtonska vlada pristala na odplačanje odškodnine, se bo Kambodža obrnila na mednarodno sodišče v Haagu.

MAHEU ZAKLJUČIL OBISK V JUGOSLAVIJI

Glavni ravnatelj Unesca zadovoljen s svojim obiskom

Včeraj ga je sprejel predsednik izvršnega sveta Ribičič

(Od posebnega dopisnika)

BEOGRAD, 23. — Predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič je sprejel danes glavnega ravnatelja Unesca Rene Maheuja, ki bo jutri odpotoval z uradnega obiska v Jugoslaviji. Razgovorov sta se udeležila tudi član zveznega izvršnega sveta Marko Bulc in predsednica jugoslovanske komisije v Unesco Marija Vilfan. Ribičič je v razgovoru poudaril, da se Jugoslavija strinja z delovanjem Unesca in izrazil pripravljenost Jugoslavije po okrepitvi sodelovanja s to organizacijo. S tem delom se bodo poleg jugoslovanske komisije zavzele tudi samoupravne organizacije ter republike in druge organizacije. Ko je govoril o politiki nepovezanosti Jugoslavije, je Ribičič dejal, da je ta politika odraz notranjih odnosov samoupravnega sistema, suverenosti in neodvisnosti Jugoslavije in že po svoji notranji koncepciji ne more biti drugačna.

Glavni ravnatelj Unesca je izrazil žadovoljstvo s srečanji in z razgovori, ki jih je imel v Jugoslaviji in dejal, da so nanj napravili velik vtis humanitični dosežki stvarne demokracije v Jugoslaviji. Maheu je izrazil željo, da se po Unescu izkušnje Jugoslavije še bolj prikažejo v svetu. Delovanje Jugoslavije v Unescu bi lahko po mišljenju glavnega ravnatelja bilo prav tako močno kot v Združenih narodih, posebno zato, ker ima Jugoslavija posebno vlogo v Evropi tudi po načinu svojega življenja.

Na koncu razgovora je Ribičič dejal, da bodo usmeritve, izražene v posameznih razgovorih z glavnim ravnateljem Unesca predmet posebnih razprav in sklepov zveznega izvršnega sveta.

Danes je bila slovesna seja razširjenega koordinacijskega odbora jugoslovanske komisije za Unesco, katere so se udeležili številni ugledni jugoslovanski znanstveniki, prosvetni in kulturni delavci. Glavnega ravnatelja sta pozdravila predsednica komisije Marija Vilfan, ki je med drugim izrazila upanje, da bo ravnatelju Maheuju Jugoslavija ostala v spominu kot dežela, ki danes tudi na področju Unesca vodi odločno borbo za napredek in poln razvoj človekove osebnosti.

V odgovor na pozdrave je glavni ravnatelj spomnil prisotne na naloge Unesca v luči sodobnih dogajanj znanstvenega in tehničnega napredka in na mnoge probleme današnjega sveta, ki niso ozko nacionani, temveč univerzalni, za rešitev katerih je potrebna mednarodna solidarnost. Precejšnji del svojega govora je Maheu posvetil krizi šolstva in protestom študentske mladine na svetu, ki je po njegovih besedah, prežeta s humanizmom in se bori proti sedanjemu svetu, ki je svet vojn in nezgod. Na koncu seje je Marija Vilfan podarila Reneju Maheuju več publikacij, med drugim jugoslovanski program Unesca in zgodovino človeštva, objavljeno v Jugoslaviji v srbohrvaščini in slovenščini.

B. B.

PO DVOMESEČNEM ZASEDANJU

Razorožitveni odbor prekinil delo ter povečal število svojih članic

Sopredsednika konference se bosta posvetovala o vključitvi še drugih držav

ŽENEVA, 23. — Ženevska razorožitvena konferenca je danes odložila svoje nadaljnje zasedanje do 3. julija. Še prej so sklenili, da se število njenih članov poveča od 18 do 20. Dve novi državi sta: za zahodno skupino Japonska, za vzhodno skupino pa Zunanja Mongolija.

Predlog za razširitev odbora na Japonsko in Zunanjo Mongolijo, ki sta ga postavila Fisher in Rošin, in ki je bil odobren, so nekatere nevezane države, ki so prve zahtevale povečanje števila članov z drugimi nevezanimi državami, kritizirale, ker sta sopredsednika izbrala dve novi članici, ne da bi se prej posvetovala z drugimi člani odbora.

Predstavnika ZDA in Sovjetske zveze sta izjavila, da se bosta še posvetovala za nadaljnjo spopolnitev odbora z drugimi državami, med katerimi se omenjajo Argentina, Pakistan, Jugoslavija, Nizozemska in Madžarska.

Na današnji seji so govorili številni govorniki in ponovili svoje stališče o vprašanjih, ki so jih bili obravnavali v zadnjih dveh mesecih. Med sedanjim zasedanjem so obravnavali vprašanje splošne in popolne razorožitve, vzporedne razorožitvene ukrepe, prekinitev podzemeljskih jedrskih poizkusov, demilitarizacijo morskega dna ter prepoved uporabljanja kemijskega in bakteriološkega orožja.

ZDA so danes javile, da bodo septembra izvedle podzemeljski jedrski poizkus v mirnodobske namene, ki ga bodo lahko registrirali seizmografski zavodi vsega sveta. ZDA bodo izbrale in sporočile podatke o poizkusu, da se pregleda možnost nadzorstva nad podzemeljskimi eksplozijami na razdaljo, čeprav so vedno mnenja, da je potrebno nadzorstvo na kraju samem.

Xuan Thuy gre v Hanoj

Že tretja ženska v delegaciji FNO

PARIZ, 23. — Načelnik severnovietnamske delegacije na pariških pogajanjih Xuan Thuy bo odpotoval jutri v Hanoj na posvetovanja. Datum njegove vrnitve v Pariz ni še znan.

Severnovietnamska tiskovna agencija je sporočila, da je bila v delegacijo FNO v Parizu imenovana še neka ženska. gospa Nguyen Thi Chon, članica CK zveze žena pri FNO. V delegaciji fronte sta že dve ženski, gospe Nguyen Thi Binh in Thi Duy Lien.

Rogers v Novem Delhiju

NOVI DELHI, 23. — Ameriški državni tajnik Rogers je prišel danes v Novi Delhi na poti iz Bangkoka v Washingtonu. Pogovarjal se bo s predsednico indijske vlade Indiro Gandi in z drugimi indijskimi voditelji.

Med pogovorom s časnikarji v Novem Delhiju je Rogers izjavil, da je njegov glavni namen kratkega bivanja v Indiji izmenjati misli z indijskimi voditelji o vzajemnih koristih.

Glede Vietnama je Rogers izjavil, da so ZDA postavile «praktične in odgovorne predloge» v Parizu in v načrtih, ki jih je obrazložil Nixon 14. maja.

Dodal je, da je ameriška vlada zavzela elastično stališče in brez predsodkov o sredstvih za mirno rešitev «samo da bo južnovietnamsko ljudstvo imelo pravico svobodno odločati po demokratični poti in brez zunanjega vmešavanja o svoji prihodnosti».

Demoskopska preiskava pred predsedniškimi volitvami

Poher nazaduje a ostaja favorit

V prvem turnusu naj bi dobil centristični kandidat samo 30 odst. glasov, v drugem pa 55 - Pompidou o Veliki Britaniji in EGS

PARIZ, 23. — Francoski demoskopski inštitut IFOP je danes objavil rezultate najnovejše preiskave javnega mnenja o predsedniških volitvah. Rezultati kažejo, da bo v prvem turnusu dobil Pompidou 41 odst. glasov, Poher 30, Duclos 14, Defferre 8, Rocard 4, Krivine 2 in Ducatel en odstotek. V primerjavi s podobno anketo, ki so jo izvedli 14. maja, je ostal položaj Pompidouja nespremenjen, medtem ko je Poher zgubil kar sedem točk. Duclos je napredoval za dve točki, ostali kandidati pa za eno.

Kljub temu nazadovanju pa ostaja Poher glavni favorit za končno zmago: rezultati, ki se nanašajo na drugi turnus volitev, kažejo, da bo dobil centristični kandidat 55 odst. glasov, golistični kandidat pa 45.

Sedem kandidatov nadaljuje medtem svojo volilno kampanjo. Začasni predsednik Poher je v razgovoru s časnikarji na sedežu senata izrazil svoje zaupanje v zmago: «Če pomeni glasovanje 27. aprila, da je narod pokazal voljo po spremembi, sem jaz najprimernejši kandidat za to spremembo.» O Pompidouju je dejal, da ga občuduje, da pa ga je golistični kandidat od začetka volilne kampanje «nekoliko presenetil zaradi svojih hitrih in ponovnih preobrazb».

Pompidou je govoril danes po televiziji. Večino govora je posvetil problemu Evrope in vstopa Velike Britanije v EGS. V tej zvezi je v bistvu potrdil staro de Gaullovo tezo, po kateri je rešitev tega vprašanja odvisna predvsem od same Velike Britanije. Dejal je, da manjka pri tem ustrezna politična volja, «a ne s strani Francije».

V centrističnem taboru je vzbudila ostre polemike odločitev predsednika skupine «napredek in moderna demokracija» Duhamela, da podpre Pompidouja, medtem ko se je večina centristov izrazila za Poherja. Svoj sklep je Duhamel opravičil s trditvijo, da mora predsednik republike razpolagati s koherentno večino, brez katere bi prišlo do povratka k četrti republiki. Dodal je, da se sicer strinja s cilji, ki jih je nakazal Poher, da pa bo njih uresničitev že od vsega začetka nemogoča.

PO NESREČI V TERRACINI

Nestrokovno urejena tribuna?

Priprta uslužbenca občinskega tehničnega urada - Včeraj pogreb mlade žrtve

TERRACINA, 23. — Danes popoldne so pokopali nesrečno žrtev nesreče, ki se je včeraj pripetila na cilju sedme etape dirke po Italiji, ko se je ob prihodu kolesarjev podrla častna tribuna pod katero je našel smrt 11-letni Giancarlo Manzi. V kliniki «Villa Azzurra» se zdravniki trudijo, da bi rešili življenje 9-letnemu Gianniju Borsi, ki ima izredno hude notranje poškodbe, zaradi česar ne izključujejo možnosti kirurškega posega. Državni pravdnik, ki je že včeraj odredil preiskavo za ugotovitev vzrokov nesreče, je dal pripreti v zapor načelnika občinskega tehničnega urada inž. Felicetta D'Onofria in njegovega pomočnika Pietra Olleo, ki ju je obtožil nenamernega umora. Baje bodo obtožili soudeležbe pri nenamernem umoru tudi vodjo turističnega urada Luigija Sebastianellija. Slednja dva sta na začasni svobodi.

Častno tribuno je na račun turistične ustanove pripravil občinski tehnični urad. Na njej je bilo prostora za 115 oseb in prav toliko vabil so tudi razposlali. Okoli nje je bila nadzorna služba, vendar kaže, da je množica radovednežev ob prihodu kolesarjev splezalo na kovinsko ogrodje in na tribuno samo, kjer naj bi bilo tedaj približno 400 ljudi. Ker so se vsi nagnili naprej, da bi bolje sledili zaključnemu sprintu kolesarjev, je prednji del tribune popustil in se nagnil na cesto, kjer je bil cilj. Pri tem je bil mladi Manzi tako hudo ranjen, da je kmalu podlegel poškodbam, za Borso se še vedno boje, približno 30 ljudi pa je bilo lažje ranjenih.

Že uvodni del preiskave, naj bi ugotovil, da tribuna ni bila primerno urejena in niti dovolj trdno zgrajena.

Danes zjutraj so nekateri kolesarji položili na kraj, kjer so kovinske cevi tribune pokopale 11-letnega Manzija, šopke cvetic, užaloščeni družini pa so poslali sožalne brzojavke. Sožalje je tudi izrekel «patron» Gira d'Italia Torriani in glavni urednik prirediteljev dirke «Gazzette dello Sport». Državni pravdnik iz Latine nadaljuje preiskavo, da bi ugotovil če obstajajo morebitne krivde tudi s strani organizacijskega odbora kolesarske dirke.

Po vesteh iz zunanjega ministrstva

Končno vest o 14 Italijanih

RIM, 23. — Iz italijanskega zunanjega ministrstva so javili, da so dobili vest o 14 italijanskih delavcih in tehnikih Agip minerarie in Snam progetti, ki so jih pri Kwale zajele biafrske čete. Tajnik «Caritas internationalis» msgr. Bayer in biafrski komisar za zunanjo trgovino Arthur Mbanefo sta se danes vrnila iz Biafre s poslanico generala Ojukwa papežu Pavlu VI.

Oba sta zvedela, da so biafrske čete zajele 18 oseb, od katerih je 14 Italijanov. Vsi so na varnem, dva pa sta bila lažje ranjena.

Manjkajo pa vesti o 10 Italijanih. Načelnik secesionistov gen. Ojukwu je izjavil, da je na področje, kjer so Italijani izginili, poslal bataljon vojakov, da je odredil preiskavo, da bi ugotovili kaj se je pravzaprav zgodilo ob zori 9 maja, ko ni bilo več nobenega glasu o italijanskih delavcih in da je pripravljen sprejeti «prekinitev ognja», ki naj bi omogočila iskanje še pogrešanih Italijanov.

Usodni trenutek v Terracini: tribuna se podira

Z ORJAŠKIM TRANSPORTNIM LETALOM C-130 «HERCULES»

Pijani ameriški narednik ukradel letalo in verjetno strmoglavil v Rokavski preliv

Z letalom, ki ga po navadi upravlja petčlanska posadka, je sam hotel iz Anglije k ženi v ZDA

LONDON, 23. — Ameriški narednik, ki je bil zaposlen na letalskem oporišču v Veliki Britaniji, je danes ukradel orjaški transportni štirimotornik C - 130 «Hercules» in odletel proti ameriški celini. Narednik, 23-letni Adam Meyer, je sam upravljal letalo, ki po navadi leti s petčlansko posadko. Letalo je pripadalo 513. eskadri letalskega taktičnega prevoza z matičnim oporiščem v Langleyu v Virginiji. Glasnik angleškega oporišča je izjavil, da nihče ne ve kam je odletel narednik in da je letalo lahko nad Škotsko, Francijo, Nemčijo ali kjerkoli. Isti predstavnik letalskega odreda je izrazil dvom, da bi lahko Meyer srečno pristal z zračnim orjakom. Ameriško letalsko poveljstvo v Angliji je dodalo, da gre za «nedovoljen polet».

Narednika Meyerja je v zgodnjih urah aretirala zaradi pijanosti angleška policija, ki ga je izročila ameriški vojaški policiji v oporišču pri Mildenhallu v Suffolku. Pol ure kasneje so ugotovili, da je postelja, kamor so spravili pijanega narednika spat, prazna in okoli 5.10 ~~so s presenečenjem~~ spoznali, da je letalo zletelo v jugozahodno smer.

Popoldne se je zvedelo, da je imelo letalo bencina za kakih 9 ur. Ker ni bilo nobene vesti o Herculesu so domnevali, da je strmoglavilo v morje. Izvedenci so potrdili, da je za Meyerja, ki ni pilot, praktično nemogoče pristati s 60-tonskim letalom kot je C - 130 «Hercules».

Kmalu po 18. uri so javili iz Londona, da bi moralo biti letalo zaradi pomanjkanja goriva na zemlji ali na morju, vendar nihče ne ve v kakšnem stanju, to se pravi, če je pristalo ali strmoglavilo.

Glasnik ameriškega obrambnega departmana je izjavil, da je Meyer približno eno uro po odletu iz Mildenhalla zahteval preko radijsko - telefonske zveze razgovor z ženo, ki živi s tremi otroki v Langleyu. Narednik je ženi rekel, da namerava priti domov. Nepričakovano pa jo je zaprosil, naj ga pusti za pet minut v miru, ker je v težavah. Od tedaj naprej se je za njim izgubila vsaka sled, ker letala niso mogli najti niti ameriški in angleški lovci, ki so jih poslali z nalogo, da prestrežejo Meyerju morebitni beg.

Ameriško letalsko poveljstvo je ob 22.30 prekinilo vsakršno reševalno akcijo. Tedaj je bilo namreč jasno, da je letalo zaradi pomanjkanja goriva strmoglavilo v morje verjetno sredi Rokavskega preliva severno od Chebourskega polotoka. Ladje in letala, ki vozijo na progi Francija - Anglija in obratno, so naprosili, da bi sodelovale pri iskanju razbitin ali morda gumijastega čolna, s katerim bi se lahko Meyer rešil.

Narednik Meyer se je boril tudi v Vietnamu, kjer je dobil za svoje «zasluge» precej odlikovanj, in bi se čez mesec dni vrnil domov.

Zaprli so ga blizu plinske celice

S. B. Sirhana premestili v jetnišnico S. Quentin

SAN QUENTIN, 23. — Danes so 24-letnega jordanskega priseljenca Sirhana Bisharo Sirhana, ki so ga zaradi umora senatorja Roberta Kennedyja obsodili na smrt v plinski celici, premestili v zvezno jetnišnico San Quentin. Premestitev je bila v največji tajnosti in Sirhana so iz Los Angelesa odpeljali z letalom.

V jetnišnici so ga zaprli v celico «rokava smrti» nedaleč od «plinske celice». Ker so Sirhanovi odvetniki vložili proti smrtni obsodbi priziv, ki je po zakonu obvezen, ne bo tako kmalu prišlo do usmrtitve. Domnevajo, da bo celotni prizivni postopek trajal dve leti.

* * *

MEMPHIS, 23. — Jamesa Earla Raya, ki so ga spoznali za krivega umora Martina Luthra Kinga, so ponovno pripeljali v Memphis, kjer bodo v ponedeljek razpravljali o njegovi zahtevi po novem procesu.

Raya, ki so pripeljali iz Nashvilla, je spremljalo kar 11 policijskih avtov.

Zaradi umora Kinga 1968. leta v Memphisu, so Raya obsodili na 99 let ječe.

BEIRUT, 23. — Libanonski državni svet je preklical ukrep o deportaciji italijanskega industrijca Feliceja Rivo. Ta ukrej je izdala libanonska policija 22. aprila po zavrnitvi zahteve italijanskih sodnih oblasti o ekstradiciji.

CAPETOWN, 23. — Južnoafriški zobozdravnik dr. Philip Blaiberg, ki že 16 mesecev živi s presajenim srcem, je danes zapustil bolnišnico, kjer je bil teden dni. Iz bolnišnice so javili, da niso ugotovili nobenega znaka «zavračanja».

Blaiberg bo jutri praznoval 60-letnico rojstva.

Stavkajoče študente poklicali pod orožje

BONN, 23. — Študentje inženjerije Porenja-Westfalije, ki že dlje časa stavkajo, so krato malo poklicali pod orožje. Ta ukrep so sprejeli proti brucem, katerim so javili, da je s stavko odpadel razlog za odložitev vojaške dobe zaradi vseučiliškega študija.

Ta ukrep je vzbudil v študentovskih krogih ogorčenje, zaradi česar ga je obrambno ministrstvo v naglici preklicalo. Minister je izjavil, da ni bil obveščen o tem ukrepu, kateremu ostro nasprotuje.

PEKINŠKA STRATEGIJA JE OBRAMBNE NARAVE

Kitajski človek nadomešča tanke

Sovjetski književnik Simonov je po obisku obmejnega predela ob reki Usuri izjavil, da se boji, da bi utegnilo priti med Sovjetsko zvezo in Kitajsko do vojne. Med večdnevnim obstreljevanjem na otoku Damanski je bilo nedvomno veliko ljudi na svetu prepričanih, da je lokalni spopad samo uvodna igra v vojaški obračun velikega obsega. Nihče sicer ne more videti v prihodnost, toda spričo sedanjih informacij, da bi Peking utegnil postati vojaško napadalen, je videti, da so takšne špekulacije neutemeljene.

Nenehne kitajske trditve, da si je caristična Rusija v razdobju nacionalne slabosti Kitajske in po neenakopravnih pogodbah prilastila ogromna območja nekdanjega kitajskega cesarstva, bolj ustrezajo željam nekaterih krogov na Zahodu kot resničnosti. Moč kitajskih vojaških enot je v vseh minulih letih ostala praktično nespremenjena. Moč garnizij v obmejnih pokrajinah ob Sovjetski zvezi, torej v Sinkjangu in v Mandžuriji, cenijo na pol milijona mož. Pri 7000 km dolgi meji je to nedvomno dokaj šibka zaščita.

Kakega pol milijona vojakov je tudi v prostoru Pekinga in na štiri tisoč kilometrov dolgi meji vzdolž zunanje Mongolije. Samo 75.000 vojakov ščiti gorske predele v smeri proti Indiji Na vrhuncu vojne v Vietnamu je bilo v južnokitajskem obmejnem predelu proti Vietnamu, Laosu in Burmi 400.000 kitajskih vojakov.

Glavnina oboroženih sil ljudske osvobodilne armade je zdaj razvrščena v pokrajini Fukien nasproti Formozi. Te sile štejejo en milijon mož. S to vojaško koncentracijo v razmeroma majhni pokrajini hoče Peking poudariti svojo odločenost, «osvoboditi» Formozo, hkrati pa tudi odbiti invazijske grožnje, ki jih nenehno širi formoška propaganda.

Peking nikakor ne podcenjuje vojaških varnostnih ukrepov, ki jih mora storiti spričo Čangkajškovih protimaoističnih groženj. Ko bi bila korejska vojna odvisna od McArthurja, bi le-ta verjetno spustil elitne formoške divizije ob podpori ameriškega ladjevja in zračnih sil nad Kitajsko. Toda tudi Formoza, ki operira neodvisno od ZDA, je za Peking neprijetna nasprotnica.

Spričo prometne nepovezanosti Kitajske bi se ljudska osvobodilna armada v primeru potrebe znašla pred težavnimi nalogami. To velja tudi v primeru, če vemo, da potrebuje kitajski vojak samo skodelico riža in da je šolan za naporne dnevne in nočne pohode. Kitajska je s svojimi 9,7 milijona kvadratnih kilometrov 40-krat večja od na primer Zvezne republike Nemčije. Kljub temu pa ima 15.000 kilometrov železniških prog manj, ima pa tudi samo 150.000 vagonov.

Kljub atomski oborožitvi Kitajske njeni sosedi Japonska in Formoza še danes ne verjameta v pustolovski duh v ljudski republiki Kitajski. Zlasti Japonci opozarjajo na slabo kitajsko konvencionalno oborožitev in opremo.

Glavno oboroženo moč predstavlja štirideset kopenskih armad. Vsaka je sestavljena iz treh divizij po 12 tisoč mož. Delež pehotnih enot cenijo na 90 odstotkov Zaradi pomanjkanja težkega orožja, kot so topništvo in tanki, je težišče vojaške izobrazbe na stari borbeni taktiki tradicionalne pehote: operacije manjših enot, ostre telesne vaje, metode boja od blizu in nočnega boja, obstoj v neprehodnih predelih v skrajno neugodnih podnebnih razmerah, brez zemljevidov in radijske zveze.

Tudi izvedenci računajo, da ima Kitajska štiri oklepne, dve desantni in tri konjeniške divizije. Med tanki imajo Kitajci sovjetske tanke T 34, Stalin 2 in po sovjetskem vzorcu izdelane lastne tanke T 55. Letalstvo in mornarica kadrovsko nista zadostno zasedeni. Dežela ima po teh ocenah skupno 3850 bojnih letal, lahkih bombnikov in transportnih aparatov. To so v glavnem sovjetska letala Mig 15, Mig 17, Mig 19 in nadzvočni lovci Mig 21. Zaradi pomanjkanja nadomestnih delov in goriva za reaktivne motorje, ki so jih prej dobivali od Sovjetske zveze, naj bi bilo kitajsko letalstvo trenutno slabše kot v času korejske vojne.

Za zaščito svoje 12.000 km dolge obale nima Kitajska niti letalonosilk niti bojnih ladij in križark. Njena mornariška zmogljivost je sestavljena izključno iz lahkih in številčno majhnih enot. Tako ima samo osem rušilcev, štiri fregate, trideset podmornic, 780 iskalcev min ter topniških in torpednih čolnov ter 10.000 džunk. Leta 1970 bo imela Kitajska verjetno prve podmornice z izstrelnimi napravami in atomske rakete.

Še marca predlanskim so opazovalci menili, da ima ljudska republika Kitajska v zalogi 20 manjših atomskih bomb in da je sposobna napasti sosedne dežele, kot so Tajska, Formoza in Japonska z bombniki starih tipov in z atomskimi raketami srednje dosegljivosti. Kitajsko proizvodnjo atomskih bomb so ocenili na 12 bomb letno. Kitajska bo imela leta 1972 zalogo medcelinskih raket, ki jih bo mogla uporabiti v operativne namene.

Kaže, da moderno in najmodernejše orožje nima trenutno nobenega vidnega vpliva na napadalno zasnovano strategijo maoistične armade. Maocetung in njegov naslednik Lin Piao sta ravno v času kulturne revolucije postavila v ospredje svojih vojaških izjav izkušnje ljudske vojske iz vojne proti Japonski. Strategija ljudske vojske pa je obrambne narave. Ta strategija izhaja iz tega, da bo sovražnik z močnimi vojaškimi enotami vdrl v Kitajsko in skušal ta ogromni prostor zavzeti tradicionalno, brez atomskih vojn. V maoistični strategiji ni opaziti nikakršnih imperialnih ambicij, niti tega, da bi s preventivnim udarcem prehitela grozeco invazijo in obračunala s sovražnikom najprej na tujem ozemlju.

Pri tem defenzivnem razmišljanju je pomemben dejavnik 700 milijonov prebivalcev Kitajske. V celoti jih je mogoče uporabiti v akcijah le na lastnem ozemlju, kjer poznajo sleherno drevo, sleherni grm, sleherni potok in gorsko stezo. Lin Piao je zapisal o ljudski vojski: «Kitajski narod ima nedvomno sredstva za boj proti ameriškim imperialistom v primeru agresivne vojne. Naša sredstva niso nobena skrivnost. Najvažnejše med njimi je še vedno to, da mobiliziramo ljudstvo, da se zanesemo na to, da iz vsakega naredimo vojaka in da bijemo ljudski boj. Več sto milijonov Kitajcev pod orožjem je ogromen ocean, dovolj velik, da vaših nekaj milijonov čet v njem utone. Če hočete poslati svoje čete, potem kar začnite! Čim več jih pošljete, toliko bolje. Uničili jih bomo toliko, kolikor jih boste lahko poslali.»

Maoistična ljudska vojska v bistvu ni sposobna za izvoz ali drugače povedano — ni napadalna, kajti na tujem ozemlju bi se ta teorija obrnila proti sami Kitajski. To velja tudi za Maocetungovo zagotovitev, da je atomska bomba samo papirnat tiger. Ta kredo so v številčnih različicah sprejeli med kulturno revolucijo tudi v tako imenovano Maovo «sv. pismo», ki je postalo znano po vsem svetu. Teorija o papirnatem tigru je psihološka reakcija o atomski oborožitvi trenutno še slabega partnerja, ki si za zdaj še ne more privoščiti vojaške ofenzivne strategije.

Potencialni sovražniki Kitajske se v primeru vojaškega obračuna gotovo ne bi spustili v konvencionalno kopensko vojno. Strateške prednosti ljudske osvobodilne armade bi bile prevelike. V zvezi Kitajske s strategijo Pentagona je bivši ameriški obrambni minister Robert McNamara izjavil leta 1967: «Če bi odvrgli majhno število atomskih bomb na 50 kitajskih mest, bi uničili polovico industrijskega prebivalstva ali kakih 50 milijonov ljudi. Hkrati bi uničili tudi proizvodne centre in onemogočili vladni in upravni aparat.»

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Socialno zavarovanje kmečkih delavcev

Ko govorimo o socialnem zavarovanju in o pokojninah se res premalokrat spomnimo na kmečke delavce ter na probleme, ki zadevajo njih na socialnem področju. Gotovo to izvira iz tega, da je njih zavarovanje še novo, saj obstaja komaj dobrih deset let in dela komaj prve korake na področju socialnega zavarovanja. Povod, da bomo danes posvetili nekaj prostora problemu socialnega zavarovanja kmečkih delavcem, pa je pismo, ki nam ga je poslal čitatelj Alojz C., ki nam piše:

Redno prebiram vaše članke o pokojninah, vendar le redkokdaj zasledim, da bi obravnavali probleme, ki zadevajo nas kmete. Že nekaj mesecev se mnogo govori o novem pokojninskem zakonu ter o njegovih pridobitvah za delavski razred. Zanima me, ali so v tem zakonu obravnavani tudi problemi kmečkih delavcev in če so, kakšne so te nove pridobitve za nas kmete.

Problemi socialnega zavarovanja kmečkih delavcev niso v novem pokojninskem zakonu posebej obravnavani, temveč lahko zasledimo v raznih točkah novega zakona tudi določene ugodnosti v prid kmečkih delavcev, ki jih lahko strnimo na tri glavne obravnavane probleme.

Prvi problem zadeva pokojnine za preživele. Po zakonu iz leta 1957, če je umrl kmet, so lahko prejeli pokojnino vdova, ki je imela več kot 60 let ali je bila nesposobna za delo in ki ni imela lastne pokojnine, otroci, ki so ostali sirote, le v primeru, če družina ni nadaljevala z delom na kmetiji. Novi zakon je odpravil vse te omejitve ter bodo za kmečke delavce veljali isti predpisi, kot so v veljavi za odvisne delavce. Obstaja pa še ta omejitev, da bodo teh novih predpisov deležni le tisti, ki bodo šli v pokoj po 1. januarju 1970. leta. Kdo so torej po novih določbah preživeli? Predvsem žena, ki postane vdova in ki bo lahko prejemala pokojnino po možu pri vsaki starosti, tudi v primeru, da uživa lastno pokojnino, in preživeli otroci, ki še niso dopolnili 10 let ali v vsaki starosti, če so nesposobni za delo. Preživeli otroci, ki nadaljujejo s študijem, pa lahko prejmejo pokojnino do največ 26. leta. Pokojnino bo lahko prejemal tudi preživeli mož, če je invalid in je živel v breme žene. V primeru, da pokojni ni imel žene ne otrok, ali da ti nimajo pravice do pokojnine, lahko to prejmejo preživeli starši pod pogoji: da imajo več kot 65 let, da so živeli v breme pokojnika in da ne prejemajo nobene pokojnine. Če ni drugih bližnjih sorodnikov bodo lahko prejeli pokojnino za preživele tudi neporočeni bratje in sestre zavarovanca, če so živeli v njegovo breme in so popolnoma nesposobni za delo.

Druga večja novost, ki zadeva v novem pokojninskem zakonu kmečke delavce je priznanje tudi tem delavcem pravica do pokojnine za dovršeno delovno dobo. To je, da bodo bili deležni predčasne upokojitve, če bodo imeli za 35 let plačanih socialnih dajatev. Šli bodo lahko v pokoj pred dopolnitvijo starostne dobe le pod pogojem, da ne bodo več delali. Seveda to ne pride še danes v poštev za tiste, ki so se prvič zavarovali leta 1957, ko je bilo vzpostavljeno kmečko zavarovanje, je pa mnogo takih, ki so bili pred tem že zavarovani v kaki drugi obliki in bi se jim moralo pri dodelitvi pokojnine za dovršeno dobo sešteti eno zavarovanje z drugim.

Tretja novost novega pokojninskega zakona glede kmečkih delavcev pa zadeva poimenske seznamе, v katere so vpisani vsi kmečki delavci. Ti seznami bodo od sedaj naprej veljali za pet let in jih bodo tako vsako peto leto obnovili. Zato čeli bodo s seznami iz leta 1968 in ti bodo kot prvi v veljavi za nadaljnjih pet let.

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Odobritev zakonskega osnutka o podpiranju kulturnih dejavnosti

Za osnutek so glasovali svetovalci leve sredine; proti PSIUP, MSI in MF; komunisti, dr. Štoka in liberalci pa so se vzdržali - Odbornik Giust je zagotovil, da bosta v komisiji za kulturo tudi dva Slovenca

Deželni svet je včeraj odobril zakonski osnutek o deželnih posegih za razvoj kulturnih dejavnosti. Za osnutek so glasovali svetovalci strank leve sredine, proti svetovalci PSIUP, MSI in MF, vzdržali pa so se komunisti, dr. Štoka in liberalci.

Zjutraj se je nadaljevala razprava od 3. do 22. člena zakonskega osnutka in o raznih spreminjevalnih predlogih, ki so jih večino zavrnili. Pred glasovanjem pa so podali svetovalci raznih skupin glasovalne izjave.

Pri členu 3 zakonskega osnutka so komunisti predlagali popravek, po katerem naj bi bila poleg sedmih strokovnjakov komisije za kulturo in umetnost še dva strokovnjaka, izvoljena z omejenim glasom, izmed strokovnjakov za kulturo in umetnost slovenske narodne manjšine v deželi. Svetovalec Štoka (SS) pa je predložil popravek, po katerem naj bi bila komisija sestavljena iz sedmih strokovnjakov, med katerimi naj bi bila dva pripadnika slovenske narodne manjšine, izbrana med deželnimi predstavniki kulture in umetnosti.

V zvezi s tem je odbornik Giust dejal, da odbor predlaga popravek, po katerem bi se dvignilo število strokovnjakov v komisiji od 7 na 9. Svetovalec Pellegrini (KPI), ki je orisal komunistični predlog, je dejal, da nima nič proti temu, da se to število zviša od 7 na 9, toda ostaja odprto vprašanje dveh slovenskih strokovnjakov. Komunisti namreč žele, da bi bila od 9 strokovnjakov zagotovljena dva slovenski jezikovni manjšini. Pri tem je svetovalec Štoka dejal da umakne svoj spreminjevalni predlog in podpre komunističnega V bistvu sta bila namreč oba spreminjevalna predloga enaka. Zatem je odbornik Giust dejal, da sprejme zahtevo po dveh slovenskih strokovnjakih kot priporočilo, kar pomeni, da bo v komisiji devet strokovnjakov, od katerih dva Slovenca. Proti temu sta bila misovec Morelli in liberalec Trauner. Pellegrini je po odbornikovem zagotovilu dejal, da njegova skupina umakne popravek, nakar je bil popravljeni člen 3 odobren.

Precej obširna je bila razprava o členu 15, ki pravi med drugim, da daje dežela prispevke za razvoj univerzitetnega pouka ter za znanstvene raziskave. Komunisti so predložili spreminjevalni predlog, po katerem naj se ves člen ukine. Predlog je obrazložil svetovalec Pellegrini. Večina je ta predlog zavrnila. Zatem je prišel na vrsto spreminjevalni predlog komunistov, po katerem naj bi člen 15 popravili tako, da bi iz njega črtali prispevke za didaktične in znanstvene naprave. Ta spreminjevalni predlog je orisal svetovalec Cuffaro, ki je dejal, da pojdejo prispevki določenim inštitutom, ki ne opravljajo nobenega koristnega dela, dejansko pa v žepe nekaterim «baronom», ki vladajo na univerzi. Toda tudi ta predlog so zavrnili, ker je glasovala zanj samo levica.

Po razpravi so prišle na vrsto glasovalne izjave. Svetovalec Furlanskega gibanja Di Caporiacco je dejal, da bo glasoval proti, ker ni odbor pristal na zahtevo njegove skupine, naj se javnost seznani s tem, kako bo potrošen denar, ki ga bo prispevala dežela raznim ustanovam na podlagi tega zakona. Misovec Wondrich je rekel, da so sicer sprejeli nekaj njihovih popravkov, da pa ni ta zakon mnogo boljši od «zloglasnega» zakona št. 23

Komunist Pellegrini je dejal, da po mnenju komunistov ne bodo mogli s tem zakonom rešiti vprašanj, ki so si jih zastavili. Težko bo na ta način pomagati kulturnim dejavnostim. V pristojni komisiji so komunisti glasovali proti zakonskemu osnutku, toda sedaj je ie bil storjen korak naprej in med drugim je odbor sprejel zahtevo po izvolitvi strokovnjakov v komisijo za kulturo in umetnost, medtem ko naj bi jih bil po izvirnem zakonskem osnutku imenoval deželni odbor. Zato je Pellegrini napovedal, da se bodo komunisti vzdržali.

Pittoni je dejal, da je deželni odbor s predložitvijo tega zakonskega osnutka izpolnil obveznost, da se spremeni zakon št. 23. Gre za korak naprej, čeprav je bilo le delno sprejeto to, kar so socialisti zahtevali in zagovarjali med pogajanji za sestavo novega deželnega odbora. V tem zakonskem osnutku so še nekatere druge izboljšave. Pittoni je dejal, da bodo zato socialisti glasovali za osnutek. Liberalec Trauner je dejal, da so bili sprejeti nekateri njihovi popravki in da se bodo vzdržali. Za demokristjane je podal glasovalno izjavo Zanin, za PSIUP pa Rizzi.

Zadnji je precej obširno spregovoril svetovalec Štoka. Tistim, ki so trdili, da v naši deželi obstajajo še druge manjšine, kot na primer grška, srbska itd., je očital popolno nevednost, kar se tiče pojma o narodnih manjšinah, kajti v Trstu res živijo razne jezikovne skupine kot srbska, grška, nemška itd., ki imajo tudi svoje krožke in celo zasebne šole, toda nihče ne more trditi, da so to narodne manjšine, saj gre med drugim tudi za prave otoke brez ozemeljske kontinuitete. Rekel je, da jemlje z zadovoljstvom na znanje nekatere izjave predstavnikov večine glede slovenske narodne manjšine. Prav tako jemlje na znanje tudi korak, s katerim je bil sprejet spreminjevalni predlog, ki omenja jezikovne manjšine. Slovenska skupnost pa ne more biti niti zdaleč zadoščena z besednimi konstrukcijami, ki služijo za to, da se izognejo besedi «slovenski», sklicujoč se pri tem na Damoklejev meč, ki ga imajo v rokah osrednje oblasti, še preden se izreče pogumna beseda.

V pričakovanju, da bo priznana Slovencem popolna pravičnost, pa je treba jasno poudariti, da Slovenci ne marajo niti indijskih rezervatov, niti se naslajati s preganjavico, marveč zahtevajo le, da se spoštujejo njihove pravice in uresničujejo njihova upravičena pričakovanja na podlagi ustave, deželnega statuta, mednarodnih pogodb in naravnega prava. Rekel je, da se stvari razvijajo in omenil pri tem glasovanje v parlamentu v zvezi s členom 137 kazenskega postopnika, ki prepoveduje rabo slovenščine na sodiščih. Na podlagi vsega tega je dr. Štoka dejal, da se bo vzdržal pri glasovanju. Zatem je sledilo glasovanje z že omenjenim izidom.

ZAKLJUČEN FILMSKI FESTIVAL V CANNESU

«Zlato palmo» angleškemu delu režiserja Andersona

J. L. Trintignant in Vanessa Redgrave nagrajena za najboljši vlogi

CANNES, 23. — *Danes se je s podelitvijo nagrad zaključil mednarodni filmski festival v Cannesu. Prvo nagrado «zlato palmo» so podelili angleškemu filmu «If» (Če) režiserja Lindsaya Andersona. Za najboljšo moško vlogo so nagradili Jean - Louisa Trintignanta za nastop v Costa - Gavrasovem filmu «Z», za žensko pa Vanesso Redgrave v angleškem filmu «Isadora» Karla Reisza.*

Posebne nagrade razsodišča pa so podelili:

Veliko posebno nagrado razsodišča švedskemu filmu režiserja Bo Widemberga «Adalen 31», nagrado razsodišča so soglasno podelili francoskemu filmu režiserja Coste-Gavrasa «Z», nagrado razsodišča za režijo brazilskemu filmu režiserja Grauberja Rocho «Antonio das Mortes» in «Moravski kroniki» češkoslovaškega režiserja Vojteha Schorma, nagrado za najboljše primarno delo filmu «Lahko potovanje» režiserja Dennisa Hopperja, prva nagrada za najboljši kratkometražni film je soglasno pripadla romunskemu «Pesmi preporoda», posebno nagrado za kratkometražni film pa so zaradi umetniškega prikazovanja argumenta o dehumanizaciji podelili francoskemu delu «Rezalec nohtov».

V razsodišču, kateremu je predsedoval Italijan Luchino Visconti, je bil tudi znani jugoslovanski režiser Veljko Bulajić.

Drastičen sklep vodstva festivala, da novinarjem ni javilo pred evrovizijsko oddajo imen nagrajenih, je vzbudilo pri predstavnikih tiska pravcato ogorčenje. Vodstvo je sicer nekoliko popustilo in je predlagalo, da novinarje zapre v sobo s seznanom nagrajencev in jih spusti ob 23. uri. Jasno, da so novinarji ta predlog zavrnili in se raje iz hotelov, kjer so bili nastanjeni, sledili evrovizijski oddaji

«ZADEVA MARKOVIĆ»

Preiskava in zaplemba v Marcantonijevi hiši

PARIZ, 23. — Danes so v prisotnosti sodnika Renèja Patarda, ki vodi preiskavo o skrivnostni smrti bivše telesne straže Alaina Delona, Stevana Markovića, preiskali stanovanje edinega osumljenca umora, Francoisa Marcantonija. Preiskovalni organi so zaplenili divan in žimnica, ki so ju izročili Marcantoniju zavita v vrečah iz plastične snovi, v katerih so našli 1. oktobra lani zavito truplo umorjenega Markovića.

Vreči bodo v prihodnjih dneh pregledali izvedenci in če bodo ugotovili, da sta isti, v katerih je bil zavit Marković, se bo Marcantonijev položaj močno poslabšal. V nasprotnem primeru pa ni izključeno, da ga 28. maja izpustijo na začasno svobodo.

Informacije turistične zveze Slovenije

GORENJSKA

V Bohinju je dovolj prostora v vseh hotelih in v zasebnih turističnih sobah. Hotel na Voglu je zaprt. Žičnica na Vogel redno obratuje in prav tako tudi sedežnice na Voglu. Smučanje je še možno med Šijo in Rjavo skalo. Odprt je ribolov v Savi in v jezeru. V Srednji vasi bodo danes odprli novo gostilno «Rupa». Na Bledu je dovolj prostora v zasebnih turističnih sobah in v počitniških domovih. Za hotele priporočajo rezervacije. V Ratečah je dovolj prostora v zasebnih turističnih sobah; prenočišče stane od 6.60 do 11.00 dinarjev na dan, vendar pod pogojem, da gost prebiva najmanj 3 dni. V gostilni Mojmir stane penzion 35,00 dinarjev. Razmeroma poceni hrano nudijo tudi v gostilni «Pri Žerjavu» in v gostilni «Pri Minci». V Domu na Planici in v penzionu Gorenjka je še dovolj prostora. Na Jesenicah in v okolici je povsod dovolj prostih postelj. Prostor je tudi v Smučarskem domu na Črnem vrhu in v Domu pod Golico. V Begunjah na Gorenjskem je dovolj prostora v zasebnih gostilnah. Prostor je tudi pri zasebnikih v Begunjah, Zgošah, Zapužah, Novi vasi, Otoku, Polčah in Rodinah. Odprt je sankaški dom na Sv. Petru, Roblekov dom na Begunjščici pa bodo odprli 28. maja. Stalno je odprt tudi planinski dom na Jelovici. Kostanjškov dom na Dobrči bodo odprli 1. junija; sedaj je odprt samo ob sobotah in nedeljah. V Kranju je dovolj prostora v obeh hotelih in v zasebnih turističnih sobah. Prostor je na Šmarjetni gori, na Joštu, na Krvavcu in na Jezerskem. Češka koča na Jezerskem je odprta ob sobotah in nedeljah. Dovolj prostora je v Preddvoru. Počitniški dom Rade Končar v Bašlju ima dovolj prostora do konca junija. Dnevni penzion stane 30,00 dinarjev. V Tržiču, Podljubelju in na Ljubelju je dovolj prostora. Žičnica na Zelenico obratuje. Odprti so domovi na Zelenici, na Kofcah in pod Storžičem. Cesta pod Storžič je prevozna. Planinska domova na Kriški gori in na Dobrči sta odprta samo ob sobotah popoldne in ob nedeljah.

PRIREDITVE: V festivalni dvorani na Bledu bo od 26. maja do 1. junija Festival jugoslovanske televizije. Na Planini nad Jesenicami bodo priredili jutri zjutraj množični izlet na Golico Popoldne bo na Planini «narcizni ples» na prostem. V počastitev dneva mladosti bo nocoj v Delavskem domu v Kranju kulturno-zabavna prireditev.

PRIMORSKA

V Kopru je dovolj prostora v vseh hotelih in v zasebnih turističnih sobah. V Novi Gorici bo jutri vse zasedeno. Dovolj prostora je še v Bovcu, Tolminu, Mostu na Soči in v Ajdovščini.

PRIREDITVE: V nedeljo, 1. junija bo v Goriških Brdih proslava 100-letnice narodnega tabora, popoldne pa bo praznik češenj.

DOLENJSKA

V Novem mestu je še nekaj prostora v obeh hotelih Nekaj prostora je tudi na Otočcu. Prostor je v Dolenjskih in v Šmarjeških Toplicah, Čateške Toplice pa so zasedene; nekaj prostih postelj je samo pri zasebnikih na Čatežu. V Dolenjskih, Šmarjeških in Čateških Toplicah imajo odprte kopalne bazene na prostem. Dovolj prostora je na gradu Mokrice, kjer imajo vsak dan, razen ob ponedeljkih, plesno glasbo. Prostor je v Črnomlju, Metliki, Sevnici in Krškem. V planinskih domovih na Lisci, Bohorju, v Frati, Mirni gori, Miklavžu in Gospodični imajo dovolj prostora, vendar pri poročajo rezervacije za večje skupine.

ŠTAJERSKA

Dovolj prostora je v Celju in v Mariboru. Odprti so domovi na Gori Oljki, Svetini in prav tako tudi Celjska in Mozirska koča. Na Okrešlju je še dovolj snega za smučanje. Planinski dom v Logarski dolini bo danes zaseden. Kopališče v Rimskih Toplicah je odprto vsak dan, razen ob ponedeljkih. Na Mariborskem Pohorju je dovolj prostora v vseh hotelih in domovih. Prostor je v Lovrencu na Pohorju, v Slovenski Bistrici, Lenartu v Slovenskih Goricah, na gradu Statenberg in v Ptuju.

PRIREDITVE: V umetnostni galeriji v Mariboru je odprta retrospektivna razstava del akademskega slikarja Maksa Kavčiča. V Orehovi vasi pri Mariboru bo jutri popoldne državno prvenstvo v motocrossu. V Likovnem salonu v Celju bo od 29. maja dalje odprta razstava del Mihe Maleša.

LJUBLJANA Z OKOLICO

V Ljubljani je dovolj prostora v hotelih Slon, Lev in Bellevue. Hotel Turist bo zaseden 24., 26. in 27. maja. Hotel Union bo zaseden 25. maja, hotel Ilirija bo zaseden od 28. do 30. maja, hotel Ljubljana transport pa bo zaseden 24., 25. in 26. maja. V zasebnih turističnih sobah je dovolj prostih postelj. Prostor je v motelu Medno in v gostilni Cirman v Mednem, v Domu na Kureščku, v Polhovem Gradcu in v Domžalah, Kamniku. Dovolj prostora je v Logatcu, Litiji, na Vrhniki, v Cerknici in okolici.

PRIREDITVE: V Moderni galeriji v Ljubljani je odprta razstava mladih beneških umetnikov. V Mestni galeriji razstavlja slikar Lojze Spacal. V Ljubljani bo nocoj turistična prireditev «Kres na Ljubljanici»; prireja jo turistično društvo Prule. Od 29. do 31. maja bo v Ljubljani velika prireditev «Kmečka ohcet».

ODNOSI KARLSRUHE-BONN

Le relativno «ravnotežje»

Neonacisti in komunisti na isti «ravni»?

KARLSRUHE, maja — Zahodnonemško «ravnotežje skrajnosti» je le relativno. Če to ne velja za bonsko vlado, velja za zvezno sodišče, če ne velja s «konkretnega» političnega stališča, velja z «abstraktnega» pravnega vidika. V vsakem primeru bi se prodesničarski nacionaldemokratski stranki (NDP) mogel sprožiti sodni proces, ki bi se razpoletel za najmanj dve leti in nato končal brez prepovedi te neonacistične stranke, zahodnonemška komunistična stranka DKP pa bi se mogla prepovedati kar z eno potezo peresa.

To izhaja iz razgovora s šefi najvišjih zahodnonemških sodišč v «pravni prestolnici» Zvezne republike Nemčije v Karlsruheju, na primer s predsednikom ustavnega sodišča dr. Muellerjem, s predsednikom zveznega sodišča dr. Fischerjem in z nekaterimi drugimi uglednimi in odkritosrčnimi vrhovnimi sodniki, na primer z dr. Kreftom, dr. Moeslom, prof. dr. Neussgensom, dr. Pfeiferjem, prof. dr. Steinom, dr. Stempelom in drugimi podobnimi.

Vrhovni pravni varuhi zahodnonemške zakonitosti in družbene ureditve menijo, da bi mogli zahodnonemško komunistično partijo odstraniti enostavno z eno potezo in sicer zato, ker bi jo prepovedali kot *«naslednika prepovedane organizacije»*. Komunistična partija je bila zabranjena prav s sklepom ustavnega sodišča, katerega šefa nekateri v Bonnu smatrajo za enega od «najbolj ogabnih nasprotnikov upravne reforme» in hkrati za enega od «najvetjih konservativcev» v deželi.

Odsodba iz leta 1954 teoretično in praktično omogoča zveznemu ministru za notranje zadeve, da brez vsakršnih zapletljajev prepove vsakega «naslednika», vsakega «nadaljevalca» KDP, to se pravi stranke, ki je bila tedaj prepovedana. Dovolj je, da «ugotovi, da je neka stranka «naslednik» bivše KPD in že s tem je nova stranka avtomatično prepovedana, ker pride v okvir prepovedi, ki velja že 15 let. Ustavno sodišče tu sploh ne pride v poštev. Njegova naloga je le, da neko stranko — kolikor vlada ali parlament to izrecno zahtevata — proglasi za protiustavno ali za ustavno. Za primer DKP, dr. Mueller in drugi menijo, da bi to ne bilo niti nič potrebno.

Iz tega moremo sklepati, da če DKP še ali če sploh obstaja, je zaslugo za to treba pripisati ministrom v Bonnu in ne članom vrhovnega sodišča ali celo članom ustavnega sodišča. Razumeli so, da ne tako nova DKP osvobodi Bonn marsikatere težave, predvsem potrebe, da se otepa kritikov, ki zahtevajo, naj bi DKP bila ponovno «priklenjena», drugič pa obstoj DKP oprosti vlado potrebe, da zaradi «ravnotežja skrajnosti» prosi sodnike v Karlsruheju, naj razpravljajo tudi o bodi neonacistične NPD.

Ravnotežje ilegalnosti je zamenjalo ravnotežje legalnosti, s čimer se je za Bonn vsaka razprava končala. Nekaj časa je zvezna republika živela brez «skrajne desnice» in brez «skrajne levice». Nekaj časa je imela le prvo, «skrajno desnico», sedaj pa končno tudi obe, skrajno desno in skrajno levo stranko. S tem je zadostila reku, da je volk sit in koza cela. In to vsaj za tiste, ki postavljajo na isto raven vsako «skrajnost», to se pravi za tiste, ki postavljajo na isto raven naciste in komuniste, in takšnih je v Zahodni Nemčiji veliko, oziroma so v večini.

Po mnenju nekaterih pa je to vendarle korak naprej, če se vzame v poštev dejstvo, da so nekoč bili komunisti za mnoge najhujša varianta.

Opazovalcu, ki ve, da te «skrajnosti» v Nemčiji nikoli niso bile in da niti danes niso enake, se vendarle vsiljuje vprašanje, zakaj NPD ne velja isto, kar velja za DKP? Zakaj sodniki v Karlsruheju trdijo, da se načelo «podedovanja» more uporabiti le za komuniste, za DKP, ne pa za naciste, za NPD? Ako se za DKP more «izvajati» poreklo iz bivše KPD, bi se neonacistična NPD prav tako mogla povezati z bivšo Strankо Raicha, ki jo je ustavno sodišče prepovedalo 1952.

Toda sodniki trdijo, da je prvo možno, drugo pa ne Čeprav je vsakdo to nerazumljivo, mu ne preostane drugega kot da išče odgovor — v politiki. Sodniki se sicer pritožujejo, da niso daleč od Bonna, pač pa tudi od politike. Tradicija je že, da središča vrhovnega sodišča ni v mestu, kjer je sedež vlade. Včasih pa je težko izgubiti se vtisu, da je razdalja 228 km med Bonnom in Karlsruhe večja kot med sodstvom in vlado, med paragrafom in politiko.

«Iskreno rečeno, pravi podpredsednik ustavnega sodišča, sem srečen, da vlada ni predložila, da naj se NPD prepove. Dovolj dela imamo tudi brez tega».

Ali bi neonacistično NPD progasili za protiustavno ali ne, tega gospod podpredsednik ni mogel ali bolje ni hotel reči. Rekel je, da bi postopek trajal najmanj dve leti. Teoretično je sicer možno, da se vsaj «nekatere oblike» delovanja določene stranke prepovedo tudi preden je stranka prepovedana, toda praktično to za NPD ne prihaja v poštev.

Kaj pa sploh prihaja v poštev? Sodniki so sodniki, hkrati pa tudi diplomati. Prof. dr. Stein, ki se je svoječasno proslavil v procesu proti prepovedani KPD, pravi, da «vlada ni obvezana zahtevati, da se neka stranka prepove, pa čeprav je prepričana, da bi ta stranka morala biti prepovedana in čeprav vlada razpolaga z zadostnim materialom, z zadostnimi dokazi za prepoved. Toda ustavnega sodišča ne zanimajo politični motivi, pač pa samo pravni argumenti in ustavno sodišče izdaja samo pravne sklepe, ne pa političnih sentenc.

Laik, človek, ki je nepoučen, pride v Bonn, bo po gornji razlagi nekoliko bolje dojel, zakaj v Bonnu trdijo, da se notranji minister, pa čeprav je zbral veliko materiala proti neonacistični NPD, enostavno «boji» predložiti ustavnemu sodišču zahtevo o prepovedi. Kaj pa če v Karlsruheu zahteve notranjega ministra ne bi sprejeli? V tem primeru bi bilo še huje kot danes. NPD bi ne bila več tolerirana stranka, pač pa bi dobila tudi uradni blagoslav. NPD pa sedaj uživa v svoji vlogi mučenika in ima od tega celo koristi.

Karlsruhe pa vendarle ni barometer za ocenjevanje razmeroma nepomembnih «skrajnosti», kakršna je NPD, pač pa je to kraj, v katerem se more občutiti vzdušje in otipati pulz mnogo pomembnejših mehanizmov, od katerih v znatnejši meri je odvisna usoda zvezne republike in njenega sodstva. Ne smemo se čuditi, da Bundestag prav sedaj skuša izglasovati reformo sodstva v Zvezni republiki Nemčiji. Bonn in Bundestag se menjujeta, Karlsruhe in njeni sodniki ostajajo. Zvezni sodniki ostajajo, po navadi, na tem položaju vse življenje, do upokojitve pri 68 letih in jih nihče ne more odstaviti. In ti sodniki so enakopravni vladi, parlamentu, celo predsedniku republike. Morda bi mogli reči celo, da so čuvarji družbene ureditve v Karlsruheu in ne v Bonnu. V Bonnu so le njeni uradniki.

Ž. B.

PRED NOVIMI POSKUSI RAKET Z MNOŽIČNO KONICO

V samih ameriških krogih odpor proti novemu orožju

«V kratkem bomo tam, ko ne bo več poti naprej, hkrati pa ne bo možno več niti nazaj» - Vsak poskus moti odnose s SZ

NEW YORK, 23. — Konec tega meseca bosta ameriško letalstvo in mornarica izvedli 15. poskus z raketo s tako imenovano «množično konico». Pravzaprav gre za celo vrsto poskusov, ki so povezani s preverjanjem učinkovitosti novega orožja, raketa, ki nosi v konici več «glav», cel grozd bomb različne rušilne moči. Poskusi, ki se bodo izvedli konec tega meseca, se bodo po vsej verjetnosti ponovili tudi v juniju. Vsi ti poskusi in celotno vprašanje tega orožja, ki pravzaprav niti ni novo, ki pa se v zadnjem času izpopolnjuje, je predmet ali bolje povedano vzrok zelo ostre polemike, kajti celo krogi v sami sedanji ameriški administraciji, to se pravi ljudje, ki so blizu Nixonovi vladi, so proti temu novemu orožju, so proti nadaljevanju poskusov s tem orožjem, ker menijo, da če bodo ZDA napravile še nekaj tovrstnih poskusov, si bodo s tem zaprle sleherno možnost za kakršen koli sporazum s Sovjetsko zvezo glede omejevanja oboroževanja.

Po mnenju istih krogov pride sleherna država v svojih vojaških pripravah do neke točke, ko je vsak korak naprej nemogoč in ko hkrati že ni več poti nazaj. Če Združene države sklenejo, ubrati to pot, se morajo tudi sprijazniti z dejstvom, da bo nadaljnje oboroževanje zahtevalo neverjetno velike stroške, kajti takšna je logika oboroževalne tekme, ta ji ni nikoli konca. In točka, od katere ni več poti nazaj, pravijo v teh krogih, ni več daleč. «Do nje nas loči le kak teden, v katerem se bo treba odločiti», zaključujejo.

V središču vsega tega problema so, kot smo že rekli, rakete z več glavami. Gre za rakete vrste «MIRV», to se pravi rakete, ki nosijo v konici več bomb in ki te bombe odlagajo na zaželene cilje po vnaprej določenem načrtu ali ključu. Za te rakete so že pred nekaj leti rekli, da so najnovejše in najstrašnejše, kar je zmogla človeška fantazija, ker da proti tem raketam ne pomaga nobeno orožje, ker se te rakete morejo izogniti sleherni protiraketni obrambi. Na konici, na vrhu rakete je več atomskih bomb, od dveh pa do petnajstih, ki se ločijo nad določenim ciljem, tako da more ena raketa ponesti svoj rušilni tovor na deset, celo na petnajst ciljev. Pri tem je najhuje to, da nosilna raketa spreminja smer in protiraketna obramba ne more proti njej nič, ker je napadenemu njena smer neznana.

Razlog, s katerim se nasprotniki nadaljevanja poskusov s to raketo postavljajo po robu vsem načrtom, ker so ti načrti proti mednarodnemu izboljšanju razmer, je naslednji: tako Američani, kakor z druge strani tudi Sovjeti morejo z radarji ugotoviti uspeh ali neuspeh poskusa z novim orožjem, toda niti Moskva niti Washington ne bosta nekega dne mogla kontrolirati nasprotne strani, koliko raket vrste MIRV ima, koliko jih izdela in ali jih ta ali ona stran izdeluje kar serijsko.

Tokrat gre, kot smo že rekli za strahotno orožje. Rakete MIRV imajo stratežko prednost, ker morejo «prodreti» skozi sleherno obrambo in ker morejo nositi s seboj kar cel grozd jedrskih bomb. Nasprotniki tovrstnega oboroževanja in orožja in nasprotniki nadaljevanja poskusa s tem orožjem pravijo, da rakete MIRV predstavljajo «nevarno komponento» v okviru pogajanj za razorožitev. Gre za upravičen strah pred tem, da bi se mogel morebitni sporazum za omejitev strateških raket kršiti v tajnosti večkratnih «glav», ki jih inšpekcija ne bi mogla ločiti.

Plastični posegi za popravek nosu

Vedno več je tistih, ki si skušajo z operacijo popraviti to, kar je zgrešila narava

Če bi Kleopatrin nos bil daljši ali krajši, bi tudi podoba sveta bila drugačna. Tako je bil zapisal Pascal, matematik, filozof in francoski književnik. Kdo bi vedel, ali to drži ali ne, ali se je Pascal s prefinjeno ironijo skušal s kom pošaliti ali pa je hotel s tem povedati, kako je marsikaj v življenju in tudi v odločilnih zgodovinskih situacijah vse prepogosto kaj odločilno, kar je v resnici bore malo pomembno. S tem pa je želel morda izraziti tudi svojo skepso v možnosti človekovega odločilnega vplivanja v naravni in objektivni tok zgodovinskih procesov.

Naj bo tako ali drugače, dejstvo je vendarle, da grd nos v življenju resnično bode v oči. Mnogokrat ob marsikateri priložnosti privablja na obraz sočuten ali pa tudi zloben nasmeh. Razumljivo je, potemtakem, da v času, kakršen je naš, ko se je — tako se zdi — vesoljno človeštvo, navzlic svojemu razumu, zavrtelo domala zgolj okrog forme, oblik, videza, estetski plati življenja in ljudi, pripisuje ta izreden, če ne odločilen pomen in vrednost. Nos pa je, kot rečeno, nenavadno pomemben na človekovem obrazu. V Bologni je tako zadnji čas izbruhnila pravcata moda novega oziroma polepšanega nosu. Najmanj 200 oseb letno si ga povsem spremeni, pozabivši na starega, ki jim je povzročal samo sramoto, jezo in žalost.

Ustrezni kirurški posegi, ki jim pravijo tudi rino-plastika ali estetska kirurgija, se v glavnem opravljajo na polikliniki sv. Uršule in v glavni bolnici. Zlasti se s tem ukvarjata dva bolonjska profesorja, Caliceti in Canciullo, ki jima je bržčas kar v zabavo, da menjata oblike nosov.

Nosovi z eno ali dvema grbama, sedlasti, poševni, zavihani, pretirano kratki ali dolgi nosovi ipd., vse to je moč popraviti, spremeniti in polepšati, tako da niso več v napoto nikomur in še manj predmet posmeha.

Omenjeni kirurški posegi zahtevajo od kirurga kako uro dela (ta mora, sevè, biti specializiran v otorinolaringologiji), pacientu pa nalagajo, da ostane v bolnišnici kakih petnajst dni. Koža ostane pri tem nedotaknjena oziroma jo kirurg med operacijo tako zaviha, da jo lahko zatem enostavno prevleče čez nove oblike nosu. Skratka: zdaj si pacient v zrcalu še ogleduje stari nos, potem zaspi in se zbudi z novim nosom, takim, kakršnega si je želel.

Za tako operacijo se odločijo najrazličnejši ljudje, moški in ženske, pripadniki vseh slojev in v najrazličnejših starostnih dobah, delavci in delavke, študenti in študentke, uradniki in osebe svobodnih poklicev, zlasti pa ženske, še posebno, če so mlade in sicer lepe.

Resda se bo resna oseba nasmehnila ob misli, da so ljudje, ki se s tolikšno lahkoto podvržejo kirurški intervenciji, ne da bi to bilo potrebno zaradi zdravja. Res pa je tudi, da se strokovnjaki v psihologiji strinjajo, da določene pozornost zbujajoče napake, zlasti če gre za one na obrazu, lahko v človeku prebude kar celo vrsto kompleksov. Toda danes jih z neznatno kirurško intervencijo čez noč lahko odpravite. In se počutite srečne, kot ono dekle, ki je po uspeli operaciji zapisalo: «Večno hvaležna za uspelo operacijo, ki me je potegnila iz obupa in mi povrnila srečo.»

RADIO VELEVIZIJA

SOBOTA, 24. MAJA 1969

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. narodne; 12.10 Kulturni odmevi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Z glasbo po svetu; 16.10 Valčki; 16.25 Cassola: «Fausto in Anna»; 17.30 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Zbori Slov. prosvetne zveze; 19.10 Družinski obzornik; 19.45 Orkester in ansambel; 20.00 Šport; 20.50 Lenček: Po jerebico; 21.20 Ansambel Lado.

TRST

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 14.00 Med prijatelji glasbe.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.00, 19.15 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.00 Operetna glasba; 8.30 Popevke; 9.30 Nove plošče; 10.45 Znane popevke; 11.00 Vesela glasba; 11.15 Popularni pevci; 11.45 Glasba in pesem; 12.00, 12.45 Glasba po željah; 14.00 Ritmi; 15.30 Od Soče do Drave; 16.40 Uspeli motivi; 17.00 Izbrali ste; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 19.00 Poje Andy Williams; 22.10 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Popevke; 9.05 Operna antologija; 10.35 Ura glasbe; 11.30 Vam ugaja klasika?; 12.05 Kontrapunkt; 13.20 Radijske kronike; 14.40 in 15.10 Plošča za poletje; 16.30 Poljudna znanost; 16.55 Nogometna tekma Italija-Bolgarija; 19.30 Luna park; 20.25 Plošče in skeči; 21.00 Pogovor o glasbi; 22.20 Glasbeno potovanje: v Genovi.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošča za poletje; 9.40 in 11.35 Telefonski pogovori; 10.40 Glasbeni variete; 13.00 Program z Virno Lisi; 13.35 Ornella Vanoni; 14.00 Juke box; 14.45 Glasbeni kotiček; 15.18 Koncert; 16.00 Popevke; 17.40 Plošče za najmlajše; 20.00 Roman; 21.10 Jazz; 22.40 Ital. folklorna glasba; 23.00 Kronike ital. juga.

III. PROGRAM

10.00 Čajkovski in Schumann; 11.10 Baletna glasba, 12.20 Clementijeva sonatina in Malipierove pravljice; 13.00 Mozart in Casella; 14.20 Prokofjev, Poroka v samostanu (komična opera); 17.20 Nemščina; 17.45 Bach, Kvintet opus 11; 18.15 Gospodarstvo; 18.30 Lahka glasba; 19.15 Koncert; 20.40 Simf. koncert.

FILODIFUZIJA

8.00 Začetni koncert; 8.45 Haydnove simfonije; 9.30 Od gotike do baroka; 9.50 Sodobna ital. glasba; 10.20 Italijanski madrigali; 10.50 Mozart in Bartok; 11.50 Violinist V. Malinin; 13.15 Mozartove skladbe.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Danes za vas; 7.25 Telesna vzgoja; 7.45 Inform. oddaja; 8.05 Glasbena matineja; 8.55 Radijska šola; 9.25 «Čez travnike zelene»; 9.50 «Naš avtostop»; 10.15 Pri vas doma; 12.10 V vedrem tonu...; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Srbske narodne; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 M. Vodopivec: Gozdna vila; 14.25 V vedrem ritmu; 15.40 B. Piljnjak: Tiskovni znaki; 16.00 Vsak dan za vas; 17.35 Zbor Jakob Gallus; 18.00 Aktualnosti; 18.15 «Top-pops 11»; 18.50 S knjižnega trga; 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Elda Viler; 20.00 Pred dnevom mladosti; 21.30 Radio Koper; 22.15 Oddaja za izseljence; 23.05 S pesmijo v novi teden.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Znanstveniki: Francesco Bacone; 13.00 Komični filmi; 13.30 Dnevnik; 15.35 Giro d'Italia; 16.55 Nogometna tekma Italija-Bolgarija; 17.45 Dnevnik in izžrebanje loterije; 18.45 Nekaj o Japonski; 19.10 V parlamentu; 19.35 Nabožna oddaja; 19.50 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Glasbena prireditev z G. Lollobrigido; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

17.00 Giocagiò; 17.30 Program za mladino; 18.30 Nemščina; 21.00 Dnevnik; 21.15 Glasbeni spored; 22.25 Manzonijeva «Zaročenca».

JUG. TELEVIZIJA

20.00, 23.30 Dnevnik; 9.35 TV v šoli; 11.00 Polet vesoljske ladje «Apollo 10»; 17.45 Narodna glasba; 18.05 E. Voss: Plešoči osliček; 19.15 Jugoslovanska revolucija; 20.30 3—2—1; 20.35 Bila je ena stara slika; 21.00 Moda in modne popevke; 22.00 Filmska burleska; 22.20 Maščevalci - film; 23.10 TV kažipot; 23.35 Beograjska pomlad.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Danes ne popuščajte nikjer, ker bo sicer vse šlo v vaše breme. Pravično razsodite v nekem sporu.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Popustite v nekem denarnem sporu, ker ne boste v nasprotnem primeru dobili ničesar. Zavidanja vreden čustven uspeh.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Na svojem delovnem mestu se ne morete uveljaviti, ker ste preskromni. Uspešno posredovanje v prid nekega prijatelja.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Še dokaj slabotno stojite na lastnih nogah, ne spuščajte se v tvegane posle. Znova si boste pridobili zaupanje drage osebe.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Uspeh vašega načrta je odvisen tudi od sodelavcev, ne samo od denarja. Odločno zavrnite neke očitke.

DEVICA (od 24.8. do 22.9.) Prepričajte se o poštenju nekoga, ki vam ponuja svoje sodelovanje. Trd odgovor na dostojno postavljeno vprašanje.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Pobotajte se s svojim tekmecem in se skušajte z njim povezati. Preveč zaupate neki osebi, ki tega ni vredna.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 22.11.) O resničnosti neke trditve se boste prepričali šele, ko bo prepozno. Nenadno poslabšanje odnosov v družini.

STRELEC (od 23.11 do 21.12.) Vrnite denar, ki vam je bil izročen. Prijateljski obisk.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Udeležili se boste važnega poslovnega posvetovanja Popolna skladnost med vami in drago osebo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Že v teku jutra boste dosegli lep uspeh. Prišla bo vest, ki vas bo zelo razveselila.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Važno potovanje v tujino Ne zavrnite neke prošnje starega prijatelja.

NOVOST NA KNJIŽNI POLICI

J. J. SERVAN-SCHREIBER:

Ameriško izzivanje

Pred letom dni je v francoščini izšla knjiga francoskega publicista J. J. Servan-Schreiberja: Ameriško izzivanje. Čeprav smo mi ne koliko odmaknjeni od velikih gospodarskih pretresov in dogajanj svetovnega pomena v zahodni Evropi, to seveda še ne pomeni, da nas ti problemi ne zadevajo. Prav zato bo knjiga Ameriško izzivanje, ki je pravkar izšla tudi v slovenščini pri Državni založbi Slovenije (prevod Marija Kovač, oprema Tone Lapajne) dobrodošla tudi za nas. Predvsem pa bo tudi za naše ljudi izredno zanimiva.

Gre namreč za knjigo, ki govori o prodiranju Amerike v Evropo in o pozivanju na boj proti ameriškemu gospodarskemu in intelektualnemu zasužnjenju, za knjigo, ki bo marsikomu odprla docela nove poglede na gospodarsko problematiko zahodne Evrope in zahodnega sveta. Ne toliko zaradi podatkov in številk kot zaradi problemov sodobnega sveta. Ker gre pri tem za knjigo, ki se bere kot napet roman, za knjigo, ki je doživela tudi že svoj ameriški odgovor, je treba na slovenski izid Ameriškega izzivanja opozoriti slovenske bralce. Opozoriti, kajti presoja knjige je predvsem stvar strokovnjakov, političnih ekonomistov in sploh gospodarstvenikov.

Po vojni je Evropa — avtor ima pri tem v mislih predvsem zahodno Evropo in njene dežele, povezane v Evropski gospodarski skupnosti — bila deležna ameriške gospodarske pomoči, ki se je preobrnila v drugačno obliko gospodarskega sodelovanja in podjarmljenja. Ameriško izzivanje tako imenuje Servan-Schreiber to ameriško ekspanzijo — morda ni tako surovo, kot druga, ki jih je Evropa že doživela v svoji zgodovini, je pa morda najbolj dramatično, ker je najbolj čisto. Orožje tega izzivanja je sistematična uporaba in sistematično izpolnjevanje vseh instrumentov razuma, ne samo na bojišču znanosti, temveč tudi na bojišču upravljanja in organizacije, kjer so Evropejci navajeni na fetišizem predpisov, na tradicijo, na poslanstvo oblasti, na prednost nagona pred metodično mislijo.

Ameriško izzivanje v zahodni Evropi se kaže ne samo v ekspanziji kapitala, v obliki najrazličnejših investicij, tmveč tudi v prodiranju ameriške tehnike, ameriških patentov in izumov, ameriške organizacije in upravljanja. Avtor knjige na večjih primerih prikazuje razvoj ameriške ustvarjalnosti in gospodarske moči, na primer v industriji računalnikov, v letalski industriji, elektroniki. Pri tem poudarja, da kapital, čeprav gre za njega koncentracijo, niti ni prvenstvenega pomena, temveč gre bolj za tehnologijo, organizacijo in dopolnosti razvito integracijo znanstvenega, razvojnega in raziskovalnega dela. To pa je tisto, kar omogoča obvladanje evropskega zahodnega gospodarstva. Tej koncentraciji ameriške finančne, gospodarske, organizacijske in intelektualne moči pa stoji nasproti Evropa, razbita na države, ločena po mejah in nacionalnih interesih, ki preprečujejo integracijo kapitala, proizvodnih kapacitet, načrtovanja, gospodarskega sodelovanja in onemogočajo uspešno zoperstavljanje ameriškemu prodiranju v Evropo.

Po prikazu ameriške gospodarske moči in ameriškega gospodarskega prodiranja v Evropo prikazuje Servan-Schreiber stanje v Evropi. Pri tem ugotavlja, da Evropa nima koncepta skupnega tehničnega razvoja in gospodarskega napredka, da je torej proti ameriškemu izzivanju brez strategije. Slabotne poskuse evropskega gospodarskega združevanja in sodelovanja prikazuje avtor z bolj ali manj neuspelimi poskusi, kot so na primer izdelava letala Concorde, organizacija za vesolje (ELDO), industrija računalnikov. Avtor pri tem posebej poudarja pomen Francije, ki je pokazala zadnja leta največ načelne in trdne volje, da v območju svojega nacionalnega okvira ne pristane na integracijo.

Vendar se evropski postavljeni smoter ne bo uresničil, kljub temu, da je Francija vložila znatna sredstva. Potrebno je prebujenje Evrope, za kar še ni prepozno, razen za nekatere panoge (za vesoljske polete in velika, nadzvočna letala). Protiofenziva nam narekuje — pravi Servan-Schreiber — ustanovitev velikih industrijskih enot, izbiro velikih operacij vrhunske tehnike, spremembe v metodah združevanja, poglobljeno in razširjeno izobraževanje za otroke in odrasle ter sprostitev z revolucijo v organizacijski tehniki. To so častihlepni a uresničljivi načrti, ki jih je mogoče doseči, seveda z delom, kajti patriotske govorice ne morejo zadoščati.

Slovenski izdaji knjige Ameriško izzivanje je napisal krajši predgovor profesor ljubljanske univerze dr. Stojan Pretnar, ki poudarja več momentov nove knjige. Tako omenja, da ima knjiga namen prispevati k debati o usodnem gospodarskem propadu in da pomeni bojni klic za osveščanje vsakogar, ki ima količkaj občutka za gospodarska dogajanja. Pretnar poudarja, da knjiga ni pisana v duhu disertacije tot znanstveno delo in da avtor ne razglablja o vzrokih in ne analizira družbenih silnic. Njegovo delo je strasten poziv evropskim ljudem na boj proti ameriškemu napredovanju in zavzemanju novih gospodarskih pozicij. Niso važni podatki, kakor njih osvetlitev in osvetlitev problemov. Knjiga je tudi pisana jasno in razumljivo, mestoma kar napeto.

Seveda ima knjiga svoje šibkosti. Predvsem izhaja iz poudarjenih francoskih stališč. Sovjetsko zvezo v Evropo sploh ne šteje in jo povsem ločeno obravnava. Tudi drugih držav izven EGS sploh ne pozna, včasih omenja kvečjemu Švedsko in Švico. Sicer pa je Servan-Schreiberjeva knjiga zrelo, pa vendar tudi aktualno pobarvano delo, ki ga je zaradi izredne zanimivosti vredno vzeti v roke. **Sl. Ru.**

V Cannesu aplavz Lambrakisevemu filmu

CANNES, 23. — *Publika v Cannesu je priredila prave ovacije filmu «Z» Coste Gavrasa, ki predstavlja «najmočnejšo karto» francoske kinematografije v tekmovanju za zlato palmo. Film govori o avtentičnem dogodku iz današnje Grčije: o političnem uboju, skritem za prometno nesrečo, katerega žrtev je bil 20. maja 1963 v Solunu ljudski poslanec Lambrakis.*

Z enakim aplavzom so film in ustvarjalce pozdravili tudi novinarji na tiskovni konferenci. Gavras jim je dejal med drugim: «Moj film je bil favorit že veliko pred začetkom festivala. Rad pa bi povedal, da mi je manj za festivalno nagrado kot za možnost, da ob tej priložnosti lahko pokažem dokument, kakršen je ta film».

DUNAJ, 23. — Z jutrišnjim dnem se tu začne zelo bogat program baletnih večerov, tako imenovani «Dunajski festival», na katerem bodo v mesecu dni nastopili baletni ansambli iz več držav, med drugimi bo tu več večerov nastopal tudi sloviti balet iz Leningrada, ki bo dunajskemu občinstvu pokazal malone ves svoj boljši repertoar.

STOLPEC INA

DEDIŠČINA, KI OHRANJA SVOJO VREDNOST IN NA KATERO SE NE PLAČUJE DAVEK NA DEDIŠČINO

■ Z zavarovanjem **«Za vse življenje s prilagajanjem življenjskim stroškom»** more vsakdo zajamčiti svojcem posebno dediščino v gotovini, dediščino, ki

● **se ustvari v trenutku** (dediščina se ustvari že z vplačilom prvega zavarovalnega obroka in je namembnim dedičem na razpolago takoj po smrti zavarovanca);

● **ohranja skozi čas svojo vrednost kot neka realiteta** (zavarovana vsota narašča v razmerju morebitnih povišanj življenjskih stroškov, do največ 3 odst. na leto — poprečje zadnjih petnajstih let — in s tem njena začetna kupna moč ostane neokrnjena);

● **nanjo se ne plačuje davek na dediščino** (vsote, ki se v obliki življenjskega zavarovanja prenašajo «zaradi smrti», niso podvržene placevanju tega davka).

■ Zavarujte svojce s tem, da ustvarite zanje to dragoceno dediščino za čas, ko bo potreba največja; **zanje je to gospodarska varnost, za vas pa mirno življenje.**

■ Za informacije in nasvete obrnite se na predstavništva Istituto Nazionale delle Assicurazioni ali pa nam pošljite spodnji odrezek.

VEDNO DOBRO POSKRBI KDOR SE ZAVARUJE

INA

Ime _____
Priimek _____
Ulica _____
Poštni kodeks in mesto _____
Pokrajina _____

PD/89

Spoštovani ISTITUTO NAZIONALE DELLE ASSICURAZIONI Via Sallustiano 51 00100 ROMA

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 23.8, najnižja 20.3, ob 19. uri 20.8 stop., zračni tlak 1014.2 stalen, veter 3 km vzhodnik, vlaga 66 odst., nebo 7/10 pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 18.3 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 24. maja CVETKA
Sonce vzide ob 4.25 in zatone ob 19.39 — Dolžina dneva 15.14 — Luna vzide ob 11.25 in zatone ob 1
Jutri, NEDELJA, 25. maja BINKOSTI

NA SINOČNJI SEJI TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Razprava o pravicah Slovencev v nastajajočih rajonskih konzultah

Poskus opravičevanja meglene formulacije čl. 13, ki ne omenja neposredno Slovencev

Pravica Slovencev do rabe lastnega jezika v krajevnih decentraliziranih upravnih centrih je bila v ospredju tudi na včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta. V razpravo, ki se bo nadaljevala prihodnji petek, so posegli poleg socialista Cesareja in komunistične svetovalke Burlove še Paron (DC), Giacomelli (MSI) in Cecovini (PLI).

Cesare je potrdil stališče socialistov, da bi utegnila biti jasnejša formulacija čl. 13, ki bi neposredno omenjala «Slovence», nevarna. Nadzorni organi bi statut namreč lahko zavrnili, kar pa bi ne bilo v interesu same slovenske manjšine.

Vsekakor pa je načelno stališče PSI, da se mora Slovencem priznati pravica do rabe lastnega jezika, toda prav zato se strinjajo z odbornikom Viginijem, da so pač zakonske omejitve, preko katerih ni mogoče. PSI meni, da bi se dalo sicer megleni 13. člen pojasniti v posebni resoluciji. V svojem izvajanju se je Cesare večkrat skliceval na prakso, ki so jo v tem pogledu uveljavili v deželnem svetu.

Glede drugih vprašanj, pa je Cesare med drugim poudaril, da bodo socialisti zagovarjali možnost imenovanja županovih namestnikov tudi iz vrst opozicije in upoštevanja njihovega mnenja, ko gre za koristi rajonov, ki bi jih zastopali.

Svetovalka Jole Burlo, ki je spregovorila za njim, pa je v imenu svoje skupine predložila k členu 13 naslednji popravek:

«Upoštevajoč posebne ambientalne in etnične pogoje, se bodo na sejah spoštovale zakonite zahteve manjšine, da se izraža v materinem jeziku». V obrazložitvi popravka je Burlova poudarila predvsem nesoglasje z meglenimi formulacijami večinskih strank, ki se sklicujejo na nadzorne organe. Glede teh je želela, naj večina izrazi jasneje svoje bojazni. Kritizirala je predlog, da se najprej ustanovijo trije upravni centri, nato pa ostali, ne da bi predhodno razdelili mesto na rajone. Glede te razdelitve je Burlova poudarila predvsem zahtevo, da se pri tem upošteva narodnostna pripadnost prebivalcev. Pri tem je polemizirala s svetovalcem Pittonijem, ki je v komisiji zavrnil njen popravek k 1. členu statuta, ki se sklicuje na etnično načelo.

Glede čl. 13, ki se sklicuje na «čuteno in prosto možnost» izražanja pa je Burlova zahtevala, naj ce Slovencem prizna osnovna pravica rabe lastnega materinega jezika, kar je tudi znak politične poštenosti. Tako kot je sedaj formuliran, bi člen lahko dajal pravico Cuffaru, je dejala svetovalka, izražati se v svojem sicilijanskem dialektu, ne jamči pa pravice do uporabe slovenščine.

Končno je Burlova izrazila prepričanje, da bi le volitve bile edina demokratična oblika ustanavljanja takih decentraliziranih upravnih centrov preko krajevnih volitev.

Tudi liberalec Cecovini je glede člena 13 kritiziral večino, da je namenoma nejasna in se skuša izogniti načelnemu priznanju pravice, ki pa je po njegovem nezakonita.

Zanimivo je bilo brez dvoma stališče demokrščanskega svetovalca Parona (ACLI), ki je bil mnenja, da je polemika med tistimi, ki bi hoteli odkrito priznanje pravice in tistimi ki bi najraje zavili načelno formulacijo v megleno obliko — «boj na mrtvi straži», ker ni to bistveno vprašanje. Po njegovem je bistveno vprašanje odnos do Slovencev v vseh aspektih njihovega življenja; splača se razpravljati o osnovnih načelih, o duhu in ne o posledicah. Zdi se torej, da je Paron hotel, čeprav v zelo zapleteni obliki, reči, da je treba najprej rešiti osnovna vprašanja Slovencev, ne pa drobnih zahtev.

Nejasnost je večini očital tudi misovec Giacomelli.

Še prej je župan odgovoril na več vprašanj, med temi tudi na vprašanje Cuffara in Morpurga o nedavno izrečenem mnenju komisije za zunanje zadeve o «prosti coni» v Trstu, ki je po mnenju tržaške KD nesprejemljiva, ker škoduje industrijskemu razvoju.

Zadovoljstvo tržaške KPI zaradi sprejema popravka h kazenskemu zakoniku

Avtonomna tržaška federacija KPI je izdala sporočilo, v katerem pravi, da je federacija z zadovoljstvom sprejela vest, da je široka večina glasovala v poslanski zbornici za popravek, ki predvideva v zakoniku o kazenskem postopku, da se pri izpraševanju pripadnikov neke narodne manjšine obvezno rabi njihov materin jezik ter piše v istem jeziku.

Z zadovoljstvom ugotavlja, da so se vse parlamentarne skupine, razen skrajne desnice, srečala okrog pobude komunističnega poslanca Albina Škerka, ki je prvi predlagal in obširno dokumentiral v poslanski zbornici potrebo, naj se odstranijo stari diskriminacijski členi zakonika, ki so bili vse doslej v veljavi.

Ta prvi uspeh so rodile — pravi sporočilo — vztrajna enotna akcija in dolgoletna borba, ki jo je komunistična partija vodila v vseh smereh. Ta uspeh naj spodbuja vse slovenske in italijanske demokrate k nadaljnji borbi za odstranitev celotnega fašističnega zakonika, za polno uveljavitev narodnih pravic Slovencev in za njihovo popolno izenačenje z večinskim narodom.

Izlet slovenskih tržaških srednješolcev po Sloveniji

Včeraj so odpotovali z Opčin — ne vemo, komu na čast niso odpotovali iz Trsta, na nagradni izlet po Sloveniji dijaki iz slovenskih nižjih srednjih šol s Tržaškega, ki so se v tem šolskem letu najbolj odlikovali v učenju.

Želimo jim, da bi od blizu spoznali lepote in zgodovino naše matične domovine in tako še bolj vzljubili svoj materini jezik.

Slavnostni koncert ob dvajsetletnici koprskega radia

Ob dvajsetletnici Radia Koper je bil sinoči v koprskem gledališču slavnostni koncert. Dela Lipovška, Brucha in Beethovna je izvajal simfonični orkester radia televizije Ljubljana pod vodstvom Uroša Prevorška. O pomenu obletnice sta govorila republiška poslanca Ivan Renko v slovenščini in Leo Fusilli v italijanščini.

Slavnostnega koncerta so se udeležili številni povabljenci in gostje med njimi generalni direktor RTV Ljubljana Milan Merčun, predsednik koprske občinske skupščine Miro Kocjan, italijanski generalni konzul v Kopru dr. Mario Alessi, direktor tržaškega radia inž. Candussi, predsednik Slovenske kulturno prosvetne gospodarske zveze Gorazd Vesel in številni drugi.

Sestanek Sindikata slovenske šole v Trstu

V torek, 27. t.m. bo ob 16. uri sestanek vseh odborov Sindikata slovenske šole. Tajništvo priporoča odbornikom, da se pravočasno in zanesljivo udeležijo sestanka.

Zaključeno štetje plinskih aparatur

Acegat sporoča, da je družba «Italgas» pred dnevi zaključila štetje plinskih aparatur zasebnikov. Uprava Acegata je že pred časom sporočila, da bodo na podlagi štetja ter podrobne analize zbranih podatkov pripravili podroben načrt za uporabo naravnega plina (metana) pri vseh gorilnih aparatih. Končni cilj Acegata je, da se v celoti «metanizira» vsa oskrba s plinom.

V svojem sporočilu se Acegat zahvaljuje občinstvu za sodelovanje pri štetju ter napoveduje, da bo v kratkem obvestil meščanstvo glede značilnosti, cene in drugih prednosti naravnega plina (metana), ki ga bo v kratkem začel dobavljati namesto dosedanjega plina, ki ga proizvajajo v škedenjskih plavžih, oziroma v Acegatovih plinarnah.

Konferenca o tržaškem pristanišču in kontejnerjih

Pomorski krožek «N. Sauro» je dal pobudo za posebno konferenco o tržaškem pristanišču in kontejnerjih. Konferenca bo na sedežu krožka, Ul. Roma 15, v torek, 27. maja ob 18.30. Pozdravni govor bo imel predsednik krožka kap. Mario Crepaz, strokovna poročila pa bodo prebrali dr. G. Borruso (o razvoju kontejnerske tehnike), zastopnik Fiata inž. P. del Bono (o gradnji kontejnerjev v Italiji), zastopnik družbe Shell dr. F. Favati (o načrtu Stimat), ter zastopnik tržaškega pristanišča dr. Colautti (o pomolu VII). Sledila bo razprava.

Nalezljive bolezni

Občinski oddelek za zdravstvo in higieno sporoča, da so od 12. do 18. maja zabeležili v tržaški občini sledeče število primerov nalezljivih bolezni: škrlatinka 10; tifoidna mrzlica 1; ošpice 135 (5 izven občine); norice 12; epidemična priušesna slinavka 17 (2 izven občine); rdečke 33; garje 7 (5 izven občine); infekcijsko vnetje jeter 3; akutni sklepni revmatizem 1.

Četrti kongres Nove DZ-CGIL

Tajništvo Nove DZ-CGIL sporoča, da so se s kongresom v Dolini končali pripravljalni kongresi za 4. kongres Nove DZ-CGIL. Ta kongres se bo začel 30. t.m. ob 18. uri v kulturno-umetniškem krožku v mali dvorani gledališča Verdi. Poročilo vodstvenega odbora o temi «za močan in enoten, avtonomen in demokratičen sindikat, ki bo jamstvo moči delavskega razreda v tovarnah in z družbi in ki bo pospeševal njegov gospodarski in socialni napredek» bo podal glavni tajnik Arturo Calabria.

Za kongres so izvolili 218 odposlancev, in sicer po enega za vsakih sto članov. Odposlanci zastopajo vse občinske, okrajne sindikalne organizacije, federacije in sindikate, včlanjene v Novi DZ-CGIL. Na kongres so povabljene deželne in občinske oblasti, predstavništva CCdL in CISL, parlamentarci iz naše pokrajine ter predstavniki raznih ustanov. Kongres se bo nadaljeval v isti dvorani tudi 31. maja in 1. junija.

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO!

Obvestilo izletnikom v Sofijo

Naročnike in čitatelje, ki se bodo udeležili izleta v Sofijo, obveščamo:

1. Posebni vlak bo odpeljal iz Sežane v soboto, dne 31. maja 1969 točno ob 21. uri. Prihod v Trst je predviden v petek, 6. junija ob 7. uri. Izletnike prosimo, da se zberejo na železniški postaji v Sežani vsaj pol ure pred odhodom vlaka. Najboljše je, če se poslužijo rednega vlaka, ki odpelje iz Trsta (glavna postaja) ob 19.05 in pride v Sežano ob 20.05. Vozna karta od Trsta do Sežane stane 350 lir.

2. Vsak izletnik bo dobil podroben program, v katerem bo navedena številka vagona, ime hotela v Sofiji itd. Program bodo lahko izletniki dvignili od četrtka, 29. maja do sobote, 31. maja dopoldne v upravi našega lista v Ul. Montecchi 6. Vse izletnike prosimo, da programe gotovo dvignejo, kajti programu bodo priloženi tudi kuponi za hrano, izlete itd.

3. Vse izletnike še posebno prosimo, da pogledajo, če imajo veljavne potne liste, kajti v nasprotnem primeru ne bodo mogli potovati. Pogledajo naj tudi, če imajo plačano takso za letošnje leto.

4. Vse ostale podrobnejše informacije bodo v programu.

Uredništvo

SEJA DOLINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Odobren splošni regulacijski načrt z glasovi svetovalcev KPI, PSI in KD

Svetovalci Slovenske liste so se vzdržali glasovanja - Zasnova novega regulacijskega načrta je povsem zadovoljila veliko večino svetovalcev - Kmalu bo regulacijski načrt na vpogled javnosti

Dolinski občinski svet je na sinočnji seji z glasovi svetovalcev večine (KPI in PSI) ter demokristjanov odobril nov splošni regulacijski načrt dolinske občine. Svetovalci Slovenske liste so se vzdržali glasovanja, medtem ko je njihov kolega, svetovalec Kosmač, zapustil sejo pred glasovanjem, ker se osebno ni strinjal z osnovnimi zaščitnimi določbami regulacijskega načrta, ki omejujejo gradnje na določenih področjih.

Regulacijski načrt dolinske občine, ki ga je izdelal arh. Roberto Costa, je v začetku seje obrazložil župan, ki je poudaril njegov pomen zlasti z zaščito narodnostnih in krajevnih značilnosti dolinske občine pred prodiranjem vsiljene industrializacije.

Preden se je začela razprava, je župan Dušan Lovriha sporočil svetovalcem, da bo občinska uprava poskrbela za ustrezno obveščanje javnosti o značilnostih novega splošnega regulacijskega načrta, ki mora biti po zakonu, takoj nato ko ga občinski svet odobri, postavljen na ogled javnosti za trideset zaporednih dni, nakar imajo občani in drugi prizadeti državljeni pravico, da v nadaljnjih tridesetih dneh predložijo občinski upravi svoje pripombe ali spremembe, ki jih morata nato odbor in končno občinski svet oceniti in o njih sklepati. To pomeni, da bo moral dolinski občinski svet najkasneje v treh mesecih od dneva javne objave novega splošnega regulacijskega načrta, načrt ponovno proučiti in ga dokončno odobriti, nato pa ga poslati v potrditev deželni upravi.

Razprava, ki se je po županovih sporočilih razvila, se je nanašala predvsem na nekatera posamezna pojasnila in pripombe, ki so jih postavili predvsem svetovalci Slovenske liste in KD. Dr. Tul je želel vedeti, kako sta si občinski odbor in arhitekt, ki je izdelal načrt, zamislila posamezna rezidencialna področja. Dr. Tul je še posebno omenil težave, ki naj bi nastale zaradi razdrobljenosti zemljiških parcel, v zvezi z določitvijo kmetijskega področja in gradbenega indeksa, ki ga regulacijski načrt za to področje določa. Tudi na druge pomisleke dr. Tula je župan odgovoril, da občinska uprava stremi za tem, da zagotovi v občini primerna kmetijska področja, ki naj bi se v bodoče razvila predvsem v intenzivno obdelovanje zemlje. Zato, je dejal župan Dušan Lovriha, si bo občinska uprava prizadevala, da bodo kmetje deležni vseh ugodnosti, ki jih določajo za razvoj kmetijstva državni in deželni zakoni.

Demokristjani, ki so prav tako v opoziciji, pa niso imeli nobenih pomislekov glede zaščite narodnostnih, kulturnih in krajinskih značilnosti občine. Vodja njihove skupine Hlacia je samo priporočil odboru, naj stori vse, da bo občinstvo seznanjeno z vsebino novega regulacijskega načrta, da bo lahko vsakdo pravočasno dal svoje pripombe ali popravke. Samo tako, je dejal Hlacia, bo občinski svet lahko dokončno sklepal o regulacijskem načrtu na osnovi in s sodelovanjem vseh prizadetih. Župan mu je zagotovil, da bo občina za to poskrbela.

Pred glasovanjem je občinski svet z večino glasov sprejel priporočilo odboru dveh odbornikov PSI (Bandija in J. Lovrihe), naj ta poskrbi, da bodo na kmetijskem področju zgrajene vse potrebne infrastrukture za sodobni razvoj kmetijstva.

Merku in Brezigar na koncertu v Verdiju

Koncert, ki je bil sinoči v Verdiju v okviru spomladanske simfonične sezone, je bil za nas še posebno zanimiv, saj sta v sporedu bili vidni kar dve imeni tukajšnjih glasbenikov: skladatelja Pavleta Merkuja in klarinetista Giorgia Brezigarja. Dirigiral je znani dirigent Ernest Bour.

Kot druga točka koncerta je bil na sporedu «Lirični koncert v bemolu op. 28 za klarinet in orkester» našega skladatelja Pavla Merkuja, v katerem je kot solist nastopil klarinetist Giorgio Brezigar, ki je tržaškemu občinstvu zelo dobro znan kot prvi klarinet orkestra tržaške filharmonije, kakor tudi kot solist na raznih koncertih v Trstu in v drugih mestih (med katerimi tudi Ljubljana). Zanimiv tristavčni koncert Pavla Merkuja, ki je bil v Trstu že izvajan v Avditoriju z istim solistom (kateremu je skladatelj koncert tudi posvetil), v Benetkah in Ljubljani je tudi sinoči doživel prisrčen sprejem. Občinstvo je navdušeno ploskalo izvajalcu in skladatelju, ki ga je dolgotrajno ploskanje priklicalo na oder.

Kot uvod je orkester tržaške filharmonije pod zelo dobrim vodstvom dirigenta Ernesta Bourja izvajal Haydnovo «Simfonijo v F-duru op. 89», redko izvajano delo, ki je bolj zgodovinska zanimivost, kolikor je avtentičen Haydnov rokopis perfektno ohranjen v londonskem muzeju V drugem delu sta bili na sporedu Debussyjeva suita «Iberia» in Ravelov «Bolero». Dirigent Ernest Bour je v obeh delih z umirjenim avtoritativnim vodstvom izvabil iz bogate orkestralne palete kontrast barvnih odtenkov ter svojstveni vtis nepričakovanih disonanc in združevanje nenavadnih tonskih barv, in to zlasti v «španski» Debussyjevi suiti «Iberia». Izredno navdušenje pa je dirigent vzbudil z zaključno točko sporeda, znanim Ravelovim «Bolerom», v katerem je z izrednim občutkom za pravilno doziranje dinamike privedel skladbo do navdušujoče prekipevajočega finala.

—h—

3. IN 4. JUNIJA V GREGORČIČEVI DVORANI

Seminar za otroške vrtnarice

Seminar organizira Sindikat slovenske šole - Poziv vodstvu ONAIRC in občinam

Sindikat slovenske šole v Trstu, s sodelovanjem Sekretariata za šolstvo in prosveto SR Slovenije, organizira za 3. in 4. junij dvodnevni seminar za vrtnarice na slovenskih otroških vrtcih na Tržaškem.

Vsak dan bosta po dve predavanji, in sicer: od 9. do 12. in od 16. do 18. ure, v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9. Naslovi predavanj so: «Vloga materinščine v razvoju predšolskega otroka»; «Pomen igre v otroškem vrtcu»; «Psihofizične razvojne značilnosti predšolskega otroka» in «Ročno delo in njegova vzgojna funkcija pri predšolskem otroku.»

Sindikat slovenske šole je po dogovoru s pedagoškim svetovalcem za slovenske šole prof. Stanetom Miheličem obvestil o predavanjih vodstvo ONAIRC, ki ima največ slovenskih otroških vrtcev (18), tržaško občino (za tržaške občinske vrtce) nabrežinsko in zgoniško občino (za njihove občinske otroške vrtce) ter jih naprosil, naj naročijo svojim vrtnaricam, da se obvezno udeležijo teh strokovnih predavanj, ki smo jih vsa leta zelo pogrešali Znano je namreč, da na Tržaškem ni nobene šole s slovenskim učnim jezikom, ki bi usposabljala otroške vrtnarice za slovenske vrtce. Ta predavanja so Sindikatu slovenske šole zelo pri srcu, saj je že prejšnja leta na svoje stroške organiziral nekaj strokovnih predavanj za vrtnarice. Ob začetku letošnjega seminarja je tajnik sindikata v svojem nagovoru zahteval, da bi v bodoče ob seminarju za učitelje in profesorje bila tudi posebna predavanja za otroške vrtnarice. Zato z veseljem objavljamo vest, da je vsaj delno zadoščeno tej občuteni potrebi.

Tatvini v spalnici

Omare v spalnih sobah bi bilo varno skrbno zaklepati, kajti kaže, da so postale tarča dolgih prstov nepoštenih obiskovalcev stanovanj. To bi lahko potrdili mestni gospe, ki sta se predvčerajšnjim zglasili na komisariatih javne varnosti v Ul. Cologna in na Trgu Stare mitnice, ter povedali, da so jima neznanci brskali po omarah spalnih sob ter iz njih odnesli dragocenosti, ki so jim prišle pod roke.

V prvem primeru je 58-letna Bruna Degrassi vd. Gigli iz Ul. D'Alviano 8-1 prijavila krajo petih zapestnic, ki jih je hranila v mali skrinjici v eni od omar spalne sobe. Vrednost ukradenih predmetov znaša 100.000 lir. Kot rečeno, policija ni mogla ugotoviti, kako je sploh moglo priti do tatvine, ženska pa se ne spominja, da bi jo v času, ko je lahko prišlo do tatvine (t. j. med sredo zjutraj, ko je zadnjič pogledala v omenjeno skrinjico, in četrtkom opoldne, ko je opazila, da skrinjice ni več) kdo obiskal, razen nekega mizarja, ki je v četrtek popoldne popravljal ravno tisto omaro iz katere so izginile zapestnice.

Ravno tako ni mogla dati policiji nobene koristne sledi 30-letna Luigia Pradal por. Gropaiz iz Ul. Pindemonte, ki so ji neznanci odnesli iz omare krzneni plašč v vrednosti 600.000 lir. Tudi v tem primeru namreč ni bilo nobenega znaka nasilnega vdora.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 23. maja 1969 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 6 oseb.

UMRLI SO: 82-letna Antonia Voltolina vd. Bellan, 69-letni Virgilio Bernardi, 50-letni Guido Albiani, 80-letna Antonia Della Valle vd. Zanella, 77-letna Giuseppina Ferluga vd. Gonan, 66-letni Ferruccio Cimolino.

Otvoritev razstave Leopolda Metlicovitza

Danes ob 18.30 bodo odprli v občinski dvorani umetnosti v palači Costanzi razstavo del Leopolda Metlicovitza. Pobudnik razstave je mestni muzej «Revoltella» pod pokroviteljstvom tržaške občine, sodelujeta pa visoka šola za publicistično tehniko «Davide Campari» ter grafično podjetje «Ricordi» iz Milana.

Razstavo so priredili v počastitev spomina znanega snovalca lepakov Metlicovitza, ki se je rodil v Trstu l. 1868 ter umrl v Ponte di Lambro l. 1944. Na razstavi bodo pokazali 12 oljnatih slik, 2 pastela, 12 manifestov ter 32 osnutkov. Razstavljena dela so opisana v katalogu, ki ga je pripravil Dino Villani.

Občinstvu bo odprta razstava od danes do 11. junija, in sicer v naslednjih urah: ob delavnikih od 10. do 13. ter od 17. do 20. ure, ob praznikih pa od 10. do 13. ure.

Gledališča

Verdi

Zadnji koncert spomladanske simfonične sezone bo v petek, 30. t.m. ob 21. uri. Orkester in zbor gledališča Verdi bo dirigiral Thomas Schippers, program pa bo v celoti posvečen Richardu Straussu in Beethovnu. Od prvega bodo «Vier letzte Lieder» za sopran in orkester, od Beethovna pa 9. simfonija op. 125 za soliste, zbor in orkester. Vokalni kvartet bodo sestavljali sopranistka Anne Lou Wickoff (ki bo pela tudi štiri Straussove speve), mezzosopranistka Bianca Rosa Zanibelli, tenorist Ermanno Lorenzi in basist Justino Diaz. Zborovodja Gaetano Riccitelli.

Pri blagajni gledališča se danes začenja prodaja vstopnic.

Teatro Stabile

Danes ob 21. uri pevski recital Lelija Luttazzija, za katerega vlada med tržaškim občinstvom veliko zanimanje. Jutri bo na sporedu samo popoldanski nastop ob 16.30. Rezervacije in prodaja vstopnic v Pasaži Protti, abonenti imajo 50 odst. popusta.

Razstave

V galeriji Kulturnega doma je odprta razstava Miligoja Dominka iz Ljubljane in Silvestra Komela iz Nove Gorice. Urnik do 4. junija: vsak dan od 10. do 13. ter od 17. do 19. ure.

V občinski umetnostni galeriji na Trgu Unità bo razstavljal od 26. maja do 4. junija Fulvio Monai.

V umetnostni galeriji «La Lanterna» razstava slik japonskega slikarja Kuri Tsujimota. Razstava bo odprta do 13. junija.

V dvoranah italijansko - ameriškega združenja v Ul. Galatti 1 bo danes ob 18.30 otvoritev slikarske razstave Romea Danea. Razstava bo odprta do 15. junija.

V prostorih restavracije «Alla Dama Bianca» v Devinu osebna razstava slikarja Cira Russa.

V galeriji Torbandena v Ul. Tor Bandena 1 je do 29. t.m. odprta osebna razstava turinskega slikarja Gregoria Calvija, ki razstavlja skupino slik z zadnjih dveh razstav v Turinu leta 1965 in 1967 in ki so posvečene Turinu in Parizu. Umetnik jim je dodal še nekaj krajin iz Piemonta in nekaj drugih risb v raznih tehnikah, «Križ na trgu» in «Portret Giannija Francie».

V «Domu» v Skednju fotografska razstava umetnika fotografa Jožeta Kološe iz Kopra. Razstava je odprta vsak dan od 16. do 19. ure do nedelje 25. t.m. Na ogled so primorski in prekmurski motivi.

V krožku za socialne študije «G. Salvemini» v Ul. Mazzini 32, kolektivna umetnostna razstava v organizaciji državne federacije umetnikov, na kateri sodeluje 47 slikarjev in kiparjev iz naše pokrajine, mladih in že uveljavljenih.

Razstava bo odprta za občinstvo od 17. do 26. t.m. od 18. do 20. ure ob delavnikih ter od 10. do 13. ure ob nedeljah.

Na sedežu Združenja italijanskih učiteljev v Ul. Ugo Polonio 5 razstavlja od 17 do 31. t.m. svoje grafike slikar Angelo Renar.

V občinski umetnostni galeriji v palači Costanzi je odprta razstava Leopolda Metlicovitza. Razstava obsega plakate, slike, risbe in osnutke.

Kino

Nazionale 16.00 «Come l'amore». Alfred Lynch, Annamaria Guarnieri.
Grattacielo 16.30 «Il ladro di crimini». Florinda Bolkan, Jean - Louis Trintignant. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Fenice 16.00 «L'orgia del potere». Yves Montand, J. L. Trintignant, Irene Papas. Eastmancolor.
Eden 16.00 «Flashback». Fred Robsham, Pilar Castel. Technicolor. — Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «D'amanti a colazione». Marcello Mastroianni, Rita Tushingham. Eastmancolor.
Ritz 16.00 «Missione compiuta stop. Bacioni Matt Helm». Dean Martin, Elke Sommer. Technicolor.
Alabarda 16.30 «Il matrimonio perfetto». Iz knjige Van De Valda. E. Christian, G. Stoll. Technicolor. — Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 16.30 «Una lezione particolare». Nathalie Delon, R. Werney. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Aurora 16.30 «La brigata del diavolo». Technicolor.
Cristallo 16.30 «La prima volta di Jennifer». Johanne Woodward. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 16.30 «Gli uccelli vanno a morire in Perù». Jean Seberg, Maurice Ronet. Prepovedano mladini pod 18. letom. Technicolor.
Impero 16.30 «Il cervello da un miliardo di dollari». Technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «Tre passi nel delirio». Brigitte Bardot. Technicolor.
Astra 16.30 «La ragazza con la pistola». Monica Vitti.
Ideale 16.00 «Indovina chi viene a merenda». Franchi in Ingrassia. Technicolor.
Abbazia 16.00 «Il medico della mutua». A. Sordi. Technicolor.

KINO NA OPČINAH

danes ob 18. uri Eastmancolor film:
I GIOVANI TIGRI
Igrajo: H. Berger, L. Della Porta, V. De Maigret, M. Farinelli in M. Malle.

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 19.30 Cinemascope barvni avanturistični-dramatični film:
LO SBARCO DI ANZIO
Igrajo: R. Mitchum, P. Falk, E. Abani

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
Vielmetti, Trg della Borsa 12. Centauro, Ul. Rossetti 33. Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2. Santa Anna, Erta di S. Anna 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
Biasoletto, Ul. Roma 16. Davanzo, Ul. Bernini 4. Benussi, Ul. Cavana 11. Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

Slovensko gledališče v Trstu

V nedeljo, 25. t. m. ob 17. uri v Štanjelu
T. M. Plautus:
AMFITRUO

V ponedeljek, 26. t. m. ob 20. uri v Tolminu
Josip Tavčar
RED MORA BITI

V torek, 27. t. m. ob 20. uri v Idriji
RED MORA BITI

Slovenska osnovna šola v Sv. KRIŽU
vljudno vabi na proslavo ob
POIMENOVANJU ŠOLE PO «ALBERTU SIRKU»
slikarju našega morja.
Svečanost bo v nedeljo, 25. maja 1969 ob 11. uri na šolskem dvorišču s sledečim sporedom:
1. Nastop mladih vaških godbenikov
2. Priložnostni nagovor
3. Podaritev umetnikove fotografije šoli
4. Šolska akademija
5. Nastop domačega pevskega zbora Vesna
6. Nastop cerkvenega pevskega zbora
7. Odkritje spominske plošče

Pripravljalni odbor

V NEDELJO V ZGONIKU

Bližanje in rusko kegljanje

Športni krožek Kras - Zgonik priredi v nedeljo 25. t. m. športno popoldne s tekmovanjem v bližanju in ruskem keglanju z lepimi nagradami. Sledil bo družabni večer.

Vpisovanje tekmovalcev je pri poverjenikih v posameznih vaseh občine.

PROGRAM IZLETA SPDT NA KOROŠKO

1. junija: odhod iz Trsta ob 6. uri do Trbiža, kjer bo dvajsetminutni postanek. Ob 11. prihod h koči pod KEPO, kjer bodo izletniki prisostvovali slavnostni otvoritvi prve slovenske planinske koče v Avstriji, ki jo je zgradilo SPD - Celovec. Kosilo iz nahrbtnika! Po kosilu odhod po Rožni dolini mimo Klopinskega jezera in drugih jezer do hotela pri žičnici PECO, kjer bo prenočitev.

2. junija: Vzpon na PECO najprej z žičnico (za vse izletnike) nato pa 1 uro in pol hoda do vrha. Kosilo iz nahrbtnika! Popoldne povratek preko Jezerskega in Ljubljane v Trst Izletnike bo spremljal botanik profesor Tone Vraber.

Državna srednja šola «S. GREGORČIČ» v DOLINI
priredi v nedeljo, 25. t. m. na šolskem dvorišču veseloigro Pavla Golie
«JURČEK»
Prva predstava bo ob 16. uri in druga ob 20.30.

Ljudska prosveta

Finžgarjev dom na Opčinah priredi v nedeljo, 25. t.m. od 18. in 20 ure «Finžgarjev večer» in z njim zaključi prosvetno sezono 1968-69. Na sporedu: nastop pevskega zbora «Jacobus Gallus», priložnostni govor prof. Zore Tavčar - Rebulove, slovenski film «Lucija». Iskreno vabljeni!

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča, da bo v ponedeljek, 26. t.m. ob 20.30 odborova seja. Opozarjamo odbornike naj se ponedeljkove seje udeležijo polnoštevilno in točno.

Športno društvo Primorec iz Trebč prireja danes, 24. maja ob 21. v prosvetni dvorani v Trebčah ski večer «Mexico 68» na katerem bo znani filmski amater Aljoša ... jal vrtel filme, ki jih je posnel med olimpiado v Mehiki. Vabljeni!

Razna obvestila

Slovenski kulturni klub, Ul. Donizetti 3, vabi danes, 24. t.m. na predavanje prof. Alojza Rebule «Idealizem». Pričetek ob 19. uri.

Glasbena matica Trst, v sredo ... maja ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma I. zaključna ... ja. Sodelujejo gojenci - solisti ... je, klavir, violina, čelo, klarinet, godalni kvartet. Vljudno vabljeni.

Izleti

Prosvetno društvo v Skednju organizira v nedeljo, 15. junija izlet na Vrhniko, na grad Bistra, k izviru Ljubljanice in v Predjamski grad. Vpisovanje za Skedenj na sedežu društva vsak dan razen ob sobotah in nedeljah od 20.30 do ... ure, za Kolonkovec vpisuje Stančič, Salita Zugnano 16.

SPDT priredi dne 8. junija za osnovno in srednješolsko mladino izlet na Višarje. Starejši mladinci bodo lahko povzpeli ob spremstvu izkušenih planincev na Lovec, koder je krasen razgled na Julijce. Zaželena udeležba ...

Prosvetno društvo Slavec ... manjih priredi enodnevni izlet 1. junija 1969 na Gorenjsko ... gunje, na Vrbo, v Ribno ... v Kropo. Vpisovanje pri vaških zastopnikih. Vabljeni ... Zaključek vpisovanja v ponedeljek 26. t.m.

STALIŠČE PSI DO REGULACIJSKEGA NAČRTA

Socialisti se v glavnem strinjajo s pripombami dežele o tem načrtu

Pripombe deželnega urbanističnega odbora pa je treba seveda nekoliko spremeniti

Tržaška federacija PSI je izdala dokument svoje urbanistične komisije o regulacijskem načrtu tržaške občine. Dokument je odobrilo pokrajinsko vodstvo stranke.

Komisija za urbanistiko PSI je podrobno proučila regulacijski načrt in pripombe deželnega urbanističnega odbora. Dokument ugotavlja, da bi bila odveč podrobna obravnava vprašanja v zvezi z raznimi njegovimi platmi, kajti to je že storil deželni organ, s katerega sklepi se komisija dejansko strinja. Komisija ugotavlja, da je treba sprejeti omenjene pripombe, ki jih upravičujejo spremembe gospodarskega, urbanističnega in prometnega položaja. Po drugi strani pa težijo te pripombe k pospeševanju proizvodne dejavnosti, saj naglašajo potrebo po okrepitvi struktur, ki bodo narekovale bodoči razvoj mesta.

Komisija ceni napor dežele in občine, da se zagotovi mestu bolj reden gradbeni razvoj, ki bo upošteval potrebe cestnega prometa, šol, higiene in umetnostne zaščite ter bo ščitil krajevne lepote. Po mnenju socialistov pomeni večji Trst bolj učinkovit in urejen Trst z gospodarstvom v razvoju in ne v zastoju. S tega gledišča meni komisija, da bi lahko naraslo število prebivalstva v občini z ravnovesjem gospodarskih in socioloških pogojev ter političnih izbir na ozemlju. Do tega pa bo prišlo, če se uresničijo nove gospodarske produktivne pobude, ki bodo upravičile demografski in urbanistični porast. Največja pomanjkljivost regulacijskega načrta je v tem, da ni nakazano v njem ozemlje, na katerem naj bi se razvila industrija Te pomanjkljivosti ni odstranil niti deželni urbanistični odbor. Komisija PSI želi, da bi vprašanje čimprej obravnavali s ponovnim pregledom medobčinskih in medpokrajinskih odnosov.

Nadalje meni komisija, da je popolnoma upravičena zaskrbljenost dežele glede zaščite Krasa. To vprašanje je treba še posebno proučiti, pri čemer se morajo uskladiti gospodarske, ambientalne, socialne in naravne potrebe tržaškega ozemlja in njegovih prebivalcev Zaradi tega poziva komisija PSI socialistične svetovalce tržaške občine, naj v protipredlogih zagovarjajo uskladitev potrebe gradbenega razvoja mesta s pripombami dežele, ki se lahko v določenih točkah spremenijo, ne da bi s tem prišli navzkriž s pravili pravilnega urbanističnega načrtovanja. Komisija zavrača načelo indiskriminirane urbanizacije, ki jo nahajamo v tistih delih regulacijskega načrta, ki govori o «ekspanzijskih področjih». Nadalje opozarja federacijo na resni položaj v mestnem prometu, ki se utegne popolnoma ohromiti, če ne bodo globoko proučili tega vprašanja. To je ena največjih pomanjkljivosti načrta.

Zato je treba prilagoditi načrt spremenjenim potrebam, ki so nastale tudi z novim načrtom za tovarno Grandi Motori in s težnjo prebivalstva, da se naseli v bolj zdravih in mirnih predmestjih. To težnjo je treba sicer podpirati, toda hkrati je treba preprečiti nenačrtno širjenje mesta. Zato naj federacija PSI odločno zavrne demagoška stališča določenih podjetnikov, ko so v nasprotju z osnovnimi normami omikanega urbanističnega sožitja. Končno zahteva takojšnje uresničenje variant regulacijskega načrta na podlagi jasnih političnih in gospodarskih izbir.

GLAVNA TEMA: ULCERATIVNI KOLITIS

Danes v Trstu začetek dvodnevnega mednarodnega zdravniškega simpozija

Simpozija se udeležujejo tudi slovenski zdravniki, ki jih vodi šef kirurške klinike v Ljubljani prof. dr. Benedik

V prostorih pomorske postaje se začne danes mednarodni zdravniški simpozij, ki ga v okviru tržaškega združenja zdravnikov organizira prof. dr. Pietri. Simpozij bo trajal dva dni, predsedoval bo prof. Giuseppe Pezzuoli iz Padove, udeležili pa se ga bodo priznani specialisti in univerzitetni profesorji iz Bologne, Padove, Londona, Rio de Janeira, Stockholma, iz Trsta in Ljubljane, od koder bo prišla skupina kirurgov, ki jo bo vodil prof dr. Benedik, šef kirurške klinike v Ljubljani. Na simpoziju bodo razpravljali o ulcerativnem kolitisu. Simpozij ima veliko važnost in bo zelo zanimiv za specialiste, tako kirurge kot interniste, zlasti zaradi udeležbe strokovnjakov iz severnih držav, kjer je ta huda bolezen bolj razširjena kot v naši deželi in v južnih, sončnih krajih. Vzroki te bolezni niso še znani, posledice pa so strašne, zlasti če je potreben kirurški poseg, ker pacientu odrežejo celo debelo črevo. Tolaži nas ugotovitev, da ta bolezen ni razširjena pri nas, simpozij pa je važen tudi zaradi tega, da se zdravniki (internisti in kirurgi), ki sicer nimajo še takih primerov, spoznajo z boleznijo zato da se znajo ravnati in pravilno zdraviti bolnika. Nekateri specialisti domnevajo, da to bolezen povzročajo psihične motnje, inhibicije, močni duševni pretresi. Zato se bodo simpozija udeležili tudi nekateri psihiatri. Bolniki običajno mislijo, da imajo krvavo grižo, le specialist pa lahko ugotovi, ali gre za ulcerativni kolitis. V zadnjih 15 letih so v vseh bolnišnicah naše dežele ugotovili le 25 primerov ulcerativnega kolitisa.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Kaznovali so ga zaradi tihotapstva toda vrnili so mu zaplenjeni avto

Obsojen na 15 dni zapora, ker je ukradel izkaznico za vstop v pristanišče - Dva primera nenamernega požara v pristanišču

Pred tržaškim kazenskim sodiščem (predsednik Edel, tožilec Ballarini, zapisnikar Chiarelli, obramba Terpin) je bila včeraj obravnava proti 55-letnemu Domenicu Alessiu iz Ul. Lazzaretto vecchio 4, ki je bil obtožen, da je vtihotapil v Italijo večjo količino rib.

Primer te vrste «tihotapstva» kot tak ni posebno zanimiv, saj se pogosto dogaja, da Tržačani, ki prihajajo iz Jugoslavije nosijo s seboj večje ali manjše količine mesa, rib in drugih živil. V Alessiovem primeru je zanimivo, da so financarji odkrili tihotapstvo šele v glavni ribarnici in ne na meji.

3. februarja letos se je Alessio peljal skozi mejni blok pri Pesku. Prihajal pa je iz Pulja. Financarju je izjavil, da ima v avtu nekaj rib, ki jih je bil sam nalovil. V resnici je imel v avtu okoli 70 kg rib.

Alessio je ulovil ribe v bližini Pulja v družbi z nekim sorodnikom, ki je lastnik prayega ribiškega čolna in ki je opremljen z vsemi ribiškimi napravimi.

Ko je prišel v Trst, je Alessio plačal mitničarjem predpisane občinske dajatve, za kar je tudi prejel potrdilo. Naslednji dan pa je s sorodnico Bianco Kuncer Sandri odpeljal ribe v glavno ribarnico ter jih skušal prodati. Ko je raztovarjal blago, so posegli vmes financarji, ki so ga potem prijavili sodišču zaradi tihotapstva. Najhuje pa je bilo, da so mu zaplenili avto, ki je vreden 1 milijon lir.

Na včerajšnji obravnavi je financarski marešal Fulco pojasnil, da niso bile ribe skrite v avtu v nekem zaprtem prostoru. Obtoženčev zagovornik pa je s svoje strani zahteval naj sodišče ugotovi vse okoliščine Alessiovega preboda čez mejo. Sodniki so to zahtevo odbili, češ da je kaj takega nemogoče ugotavljati spričo živahnega mejnega prometa.

Že sam javni tožilec je deloma odstopil od najstrožjih zahtev. Izjavil je, da mora sicer zahtevati denarno kazen 30.000 lir za tihotapstvo, toda na predsednikovo vprašanje, kakšne so njegove zahteve glede zaplembe vozila, je izjavil, da prepušča zadevo uvidevnosti sodišča.

Sodniki so sicer obsodili Alessia na 25.000 lir globe, toda obenem so ukazali, naj se zaplenjeno vozilo vrne zakonitemu lastniku. Zdi se, da predstavlja ta odločitev izredno redek primer v sodnijskem kazenskem poslovanju.

* * *

Pred istimi sodniki se je moral zagovarjati Mustafa Bajrič iz Brčka (pred leti se je bil moški preselil v Novo mesto in potem zbežal v Italijo), ki je bil obtožen, da je ukradel izkaznico za vstop v pristanišče Mariu Glavinu iz Ul. Belpoggio 29.

Bajrič je prišel iz Jugoslavije že leta 1963. Nekaj časa je stanoval pri Glavinu, kjer je ukradel izkaznico. Potem je redno hodil v novo prosto luko na delo. Policijski organi so odkrili tatvino izkaznice čisto slučajno. 30. junija lani so v pristanišču uvedli preiskavo zaradi tatvine dveh radijskih sprejemnikov. Nekdo je povedal policistom, da je opazil v bližini kraja tatvine Bajriča. Moškemu se je sicer posrečilo dokazati, da ni imel opravka s tatvino sprejemnikov, toda ni pa mogel opravičiti svoje prisotnosti v pristanišču. Včeraj so ga sodniki spoznali za krivega ter so ga obsodili pogojno in brez vpisa v kazenski list na 15 dni zapora in 15.000 lir globe.

* * *

Tržaško kazensko sodišče je obravnavalo tudi dva primera nenamerne povzročitve požara.

Najtežji primer je zadeval požar, ki je nastal 14. novembra lani blizu skladišča št. 57 v novi prosti luki, Varilec Corrà je v jutranjih urah opravljal neka dela v bližini velikih kupov vreč z živalsko krmo in raznim drugim blagom. Iz neznanih razlogov je nastal požar, ki so ga gasilci sicer kmalu pogasili, toda voda je povzročila zelo hudo škodo: okoli 111 milijonov lir.

Sodniki so spoznali Corraja za krivega ter so ga obsodili pogojno in brez vpisa v kazenski list na 8 mesecev zapora ter 10.000 lir globe.

Drugi primer pa je zadeval požar, ki je nastal na ladji «Victoria» v februarju letos. Ladja je bila tedaj na popravilu v Tržaškem arzenalu. Za požar blažjega značaja, ki je nastal pri varjenju, so obdolžili 47-letnega Umberta Gulicha. Škoda pa je bila malenkostna, in sicer le okoli 50.000 lir.

Sodniki so oprostili Gulicha, ker dejanje ni kaznivo.

Sestanek vodstva CISL

Glavni svet CISL se je včeraj sestal in odobril obračun pokrajinske sindikalne zveze ter poročilo, ki ga bo tajništvo predložilo na kongresu te zveze, ki bo 14. in 15. junija v Trstu. O poročilu, ki so ga po razpravi spopolnili, so spregovorili Degrassi, Perlitz, Benedetti, Cespa, Curri, Prevosti, Fabricci, Cruciatti in Battaglia.

V Renčah pri Novi Gorici in v Srednjem Lokovcu

1. junija srečanje slovenskih in italijanskih partizanov

Srečanje bo ob 25-letnici ustanovitve «Tržaške brigade», ki se je borila v sestavi IX. korpusa

Preteklo sredo zvečer je bila v Renčah pri Novi Gorici širša seja predstavnikov krajevne organizacije zveze borcev, krajevne skupnosti, zveze borcev iz Nove Gorice ter predstavnikov pokrajinskih združenj ANPI iz Trsta in Gorice. Seje so se udeležili številni bivši borci iz Renč: Jožef Vičič, Jožef Cotič, ki je vodil sejo, Mirko Remec, Jožef Mozetič, Dušan Arčon, Jožko Vodopivec, Stojan Žigon, Boris Mozetič, Ludvik Mozetič, Ivan Subič, Franc Fajt, Stanko Špacapan, Jože Krpan in Feliks Znidarčič. Vsi navedeni bivši borci so člani, skupaj z nekaterimi drugimi predstavniki organizacije ZB ter raznih drugih družbenih organov, šestih komisij, ki so jih ustanovili z namenom, da skrbijo za uspešno organizacijo «Srečanja slovenskih in italijanskih partizanov ob 25-letnici ustanovitve «Tržaške brigade — Brigata d'assalto Garibaldi Trieste».

Na seji je bil sprejet naslednji spored proslave v nedeljo, 1. junija: ob 16. uri (po sončnem času) sprejem gostov, ob 17. uri govori in kulturna prireditev. Prisotnim bosta govorila republiški poslanec Milo Vižintin ter predstavnik tržaške brigade (v italijanščini). Sledili bodo nastopi treh harmonikarjev iz Glasbene šole v Šempetru, članov Goriškega gledališča, moškega pevskega zbora iz Bilj ter recitacije učencev osnovne šole iz Renč. Ob 19. uri se bo začela prosta zabava s plesom.

V jutranjih urah istega dne bodo v Srednjem Lokovcu slovesno odkrili spominsko ploščo blizu kraja, kjer je bila ustanovljena tržaška brigada.

Poslovilno srečanje z gen. Savaresejem

Včeraj dopoldne se je na sedežu v stari luki sestalo vodstvo neodvisne ustanove za tržaško pristanišče, da bi se uradno poslovilo od dosedanjega načelnika pristanišča in podpredsednika ustanove gen. Manfreda Savareseja, ki je bil pred kratkim upokojen in ki zato zapušča obe omenjeni mesti.

General Savarese je bil v Trstu tri leta: od 19. oktobra 1966 do 20. novembra 1967 je opravljal posle izrednega komisarja pri Javnih skladiščih, ki so tedaj preživljala razmeroma težke čase, nato pa je prevzel pri ustanovi nove dolžnosti. Predsednik pristanišča dr. Franzil je na včerajšnji slovesnosti poudaril, da je gen. Savarese vedno znal obvladati še tako težke položaje in usklajevati še tako različne zahteve. V imenu upravnega sveta pristaniške ustanove je nato dr. Franzil izročil slavljencu zlato spominsko kolajno. Gen. Savareseju se je v imenu tržaškega mesta zahvalil še župan inž. Spaccini, na koncu pa so se od slavljenca poslovili zastopniki sindikalnih organizacij in pristaniškega osebja.

V krajšem odgovoru se je gen. Savarese toplo zahvalil za priznanje in čestitke ter zlasti za pomoč, katere je bil za časa svojega poslovanja v okviru tržaškega pristaniščа deležen s strani vsega pristaniškega osebja, od vodstva ustanove prek njenih funkcionarjev, pa do uradnikov in delavcev.

VČERAJ ZJUTRAJ NA LONJERSKI CESTI

Smrtni padec priletne ženske z okna četrtega nadstropja

Ko je čistila okno, ji je najbrž nenadoma postalo slabo

Na Lonjerski cesti se je včeraj zjutraj pripetila huda nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Starejša ženska, 73-letna Eleonora Iancar vd. Visini, ki je čistila okno v četrtem nadstropju svojega stanovanja v poslopju s hišno številko 10 na omenjeni cesti, je nenadoma zgubila ravnotežje in padla na pločnik pod oknom. Nesrečna ženska je bila na mestu mrtva, ker se ji je pri padcu razpočila lobanja ter je iz nje uhajala možganska snov. Dežurni zdravnik dr. Di Carlo, ki je kmalu nato prišel na kraj nesreče z bolničarji Rdečega križa, je lahko le potrdil smrt Visinijeve in odredil, naj se truplo odpelje v mrtvašnico, kjer bo na razpolago sodnim oblastem.

Eleonora Jancar

Kako je sploh prišlo do nesreče? Policijski organi znanstvenega oddelka niso tega mogli točno pojasniti. Ulica, v kateri se je odigrala tragedija, je bila v tistem trenutku prazna. Edino neka sostanovalka iz drugega nadstropja, Bruna Fisa por. Svagelli, je vedela povedati, da je ob 8.30, ko je pospravljala v spalnici, zaslišala obupen krik z ulice. Stopila je k oknu, pogledala navzdol in videla strašen prizor: na pločniku je v krvi ležala priletna ženska, njena pest pa je krčevito stiskala cunjo. Pohitela je k telefonu ter obvestila Rdeči križ.

Visinijeva, ki je bila vdova in je stanovala s sinom, 36-letnim uradnikom Severinom, je zadnje čase zaradi svoje starosti nekoliko bolehala na srcu. Njeni sostanovalci vedo povedati, da ji je večkrat postalo slabo, ko se je vzpenjala po stopnicah v četrto nadstropje, kjer je stanovala ter se je morala med potjo večkrat ustaviti ter zajeti sapo. Njen sin, ki so ga kmalu obvestili o žalostni nesreči in je zaradi tega nemudoma zapustil delo ter prihitel domov, kjer je odklenil stanovanje agentom znanstvenega oddelka tržaške kvesture, je vedel tudi povedati, da se je njegova mati, ki je rada snažila stanovanje, večkrat povzpela visoko na okna, da bi jih očistila. Tudi včeraj se je preveč izpostavila nevarnosti — pod okno v dnevni sobi je namreč postavila stolico ter stopila nanjo, da bi lahko dosegla tudi višji del okna — in to je bilo zanjo usodno. Sklepajo, da jo je prijela rahla vrtoglavica, zaradi česar je izgubila ravnotežje in padla v globino.

Na kraj nesreče je prišel tudi državni prokurator dr. Ballarini, ki je potrdil Di Carlijevo ugotovitev. Ob 10.20 so truplo nesrečne Visinijeve pripeljali v tržaško mrtvašnico.

Vol pritisnil ob zid priletnega kmetovalca

Ko je 73-letni kmetovalec Viktor Fonda iz Gročane št. 27 včeraj zvečer krmil živino, ga je vol, ki se je nenadoma splašil, stisnil ob zid. Pri tem si je Fonda najbrž poškodoval prsni koš. Kmetovalca so z rešilnim avtom Rdečega križa odpeljali v bolnišnico, kjer so ga zdravniki pregledali ter poslali v oddelek za pljučna obolenja. V bolnišnici se bo moral zdraviti približno deset dni.

ANSAMBEL
Lojzeta Slaka:
Po dekle
NOVA STEREO LONG - PLAY GRAMOFONSKA PLOŠČA Z NASLEDNJIMI POSKOČNIMI:
Po dekle
V saneh na ples
Na Polževem
Ej prijatelj
Neodposlano pismo
Na dolgo pot
Le plavaj, plavaj barčica
Urežimo še eno
Letni časi
Miš - maš polka
Minili sta že leti dve
Vrh planin
tržaška knjigarna
TRST, Ul. sv. Frančiška 20 - Telefon 61-792

podpiraj dijaško matico

Goriško-beneški dnevnik

KONČNA ODLOČITEV BO PADLA V JESENI

Vlada naj zlasti finančno podpre gradnjo protosinhrotrona pri Doberdobu

Dežela in krajevni organi naj združijo svoje zahteve v tem smislu, je poudaril predsednik zveze industrijcev v Tržiču - Položaj v Solvayu in gradnja ladij velikank

Bližamo se zadnjim rokom, ko bodo morali strokovnjaki evropskega odbora CERN končno izbrati kraj, kjer naj bi zgradili orjaški ciklotronski pospeševalec, ali kakor ga imenujemo protosinhrotron. S tem v zvezi so v zadnjem času prišli člani tega odbora v Doberdob ter si ogledali prostor, ki ga v ta namen ponuja naša pokrajina na Krasu pri Doberdobu ter so se menda zelo pohvalno izrekli o njem tudi na poznejši konferenci na fizikalnem zavodu v Trstu.

Tudi na občnem zboru zveze industrijcev za tržiško področje, ki je bila te dni, je njen predsednik inž. Picco v svojem poročilu obširno govoril o predstoječi odločitvi glede protosinhrotrona, za katerega izbiro bi morala pasti odločitev najkasneje letos v jeseni. Omenil je vse prednosti, ki jih za to gradnjo nudi področje okrog Doberdoba, in ki je naletelo na vedno večje upoštevanje tudi v inozemskih krogih. Zato je poudaril, da mora rimska vlada in pa naša deželna uprava z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpreti pobudo v smislu, da res pride do te gradnje na Goriškem. Pri tem morajo seveda sodelovati in pomagati vse ustanove in krajevne organizacije in podpreti vsako akcijo v tej smeri. Omenil je tudi pred kratkim ustanovljen deželni odbor, ki si je postavil za cilj pokreniti vse za gradnjo protosinhrotrona pri Doberdobu in v katerem so številne ustanove, zasebniki in vplivne osebnosti. Poudaril je nadalje, da je prišel trenutek, ko mora osrednja rimska vlada jasno in nedvoumno pokazati svoje stališče in dobro voljo predvsem s finančnimi sredstvi. Za dosego tega morajo skladno in odločno delati deželna uprava, krajevne ustanove in organizacije.

Nato je inž. Picco podal pregled o položaju v industrijskih podjetjih na področju Tržiča. Kar se tovarne Solvay tiče je povedal, da sta se obdržali proizvodnja in prodaja izdelkov na nivoju prejšnjih let, za nekatere proizvode pa sta se celo povečali. Vztrajanje pri zapori obrata pa je zaostrilo krizo in tako ostaja edino upanje na drugo nadomestno industrijo. Kar se ladjedelnice tiče je pomenilo leto 1968 gradnjo ladij velikank in so izgledi za bližnjo bodočnost kar dobri. Sedaj gradijo petrolejsko ladjo velikanko po naročilu družbe Mobil oil, ki bo imela 229.000 ton. Še dve taki ladji pa je naročila družba ENI - SNAM, dve nekoliko manjši pa družba Europa, ki ima svoj sedež v Palermu. Sodobne naprave v gigantskem doku omogočajo predgradnjo do najvišje možne mere.

Danes protestna stavka v papirnici v Sovodnjah

V zvezi z disciplinsko kaznijo, ki jo je dalo 30 uslužbencem ravnateljstvo tovarne LACEGO v Sovodnjah, so se včeraj popoldne sestala tajništva treh sindikatov CGIL, CISL in UIL ter po izčrpni debati sklenila poslati zvezi industrijcev, prefektu in drugim pristojnim oblastem pismo, v katerem sindikati ugotavljajo, da so oni napovedali prejšnjo soboto in nedeljo stavko v tej tovarni zaradi nespoštovanja ravnateljstva o 44-urnem tedenskem delovnem času in tudi ker je isto ravnateljstvo samovoljno odpovedalo plačilo letne nagrade. Stavka, zaradi katere je ravnateljstvo dalo disciplinsko kazen je bila torej popolnoma pravilno napovedana. Disciplinska kazen se giblje od najmanj ene ure di največ treh dni suspendiranja.

Sindikati ugotavljajo, da je podjetje s tem kršilo pravico delavcev do stavke in so zaradi tega napovedali drugo stavko, ki se prične danes ob 6. uri in bo trajala do ponedeljka zjutraj.

PROGRAM ZA DANES IN JUTRI

Proslave ob stoletnici štandreške čitalnice

Jutri ob 11. uri odkritje spominske plošče

Danes zvečer se bodo začele v Štandrežu na prostem osrednje proslave ob 100-letnici od ustanovitve prve slovenske čitalnice v Štandrežu. Program je razdeljen na dva dela. Prvi del proslav bo danes in jutri, drugi del pa v soboto 31 maja, v nedeljo 1. in v ponedeljek 2. junija.

Program za prvi del je naslednji:

Danes, 24. maja, ob 21. uri:

Začetek proslave z zbirališčem na Pilošču, kjer se bodo zbrali godba na pihala «Kras» iz Doberdoba, folklorni skupini «Breg» iz Trsta in «Olimpija» iz Gorice ter skupina narodnih noš iz Sovodenj, ki bodo šli skozi vas v povorki; sledi koncert godbe in nastop folklornih skupin.

Jutri, v nedeljo, ob 11. uri:

Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora Dina Ronerja; odkritje spominske plošče in nastop pevskega zbora «Štandrež»; govor prof. dr. Budala o pomenu proslave; sledi nastop pevskega zbora «O. Župančič»; otvoritev razstav primorskega tiska, slik in kmečkega orodja, ki bodo odprte vse dni proslave.

Jutri: ob 21. uri: pozdrav predsednika Ronerja in še dveh predstavnikov slovenskih kulturnih organizacij; sledi koncert pevskih zborov: «Štandrež» iz Štandreža, «Miren» iz Mirna, «M. Filej» iz Gorice, «Jezero» iz Doberdoba, «L. Bratuž» iz Gorice, «Fantje izpod Grmade» iz Devina in «O. Župančič» iz Štandreža.

P. d. «Štandrež» pa bo uprizorilo Vilharjevo enodejanko «Poštena deklica».

Na veseličnem prostoru bo deloval dobro založen bife in bogat srečolov. V zvezi s proslavo so izdali tudi brošuro «Ob stoletnici štandreške čitalnice» z zanimivo vsebino. V slučaju slabega vremena bo proslava v dvorani.

Jutri polaganje vencev pri Peternelih v Brdih

Jutri zjutraj ob 10.30 bodo italijanski partizani z Goriškega šli v jugoslovanska Brda, da bi pri Peternelih položili venec pri spomeniku, ki spominja na žrtve, ki so tam padle 22. maja 1944.

Takrat so Nemci sprožili veliko ofenzivo v Brdih, tam sta bila italijanska partizanska bataljona Mazzini in Mameli in slovenski partizanski bataljon. Borba je trajala ves dan in fašisti so imeli 184 izgubljenih mož. Nacisti so se za neuspeh maščevali tudi nad civilnim prebivalstvom in pri Peternelih so žive može, žene in otroke vrgli v gorečo hišo. Ta dan je padlo tudi nekaj italijanskih partizanov. ANPI prireja zaradi tega jutri izlet bivših partizanov v ta kraj

Cepljenje psov v doberdobski občini

Županstvo iz Doberdoba sporoča, da bo v okviru obveznega cepljenja psov proti steklini, ki ga morajo opraviti po vsej državi do 30. junija letos, občinski živinozdravnik dr. Antonio Tomba cepil pse iz doberdobske občine po naslednjem vrstnem redu:

Za Doberdob in Poljane bo cepljenje v torek 27. maja na prostoru za občinsko knjižnico od 17.30 do 19.30 ure.

Za Dol bo cepljenje psov v četrtek 29. maja pri Bernetu (Stara luža) in sicer od 17.30 do 18.30 ure.

Za Jamlje v četrtek 29. maja pri javnem vodnjaku od 19. do 20. ure.

K cepljenju naj pripeljejo svoje pse tudi tisti lastniki, ki niso prejeli vabila. Za cepljenje je treba plačati po 300 lir za vsakega psa. Kdor pa hoče, da mu pride cepiti živinozdravnik psa na dom, bo moral plačati 2500 lir.

OBIŠČITE NOVO ODPRTO RIBJO RESTAVRACIJO
«JADRAN»
V PORTOROŽU!
Vedno sveže ribje specialitete:
kamenice,
dagnje,
skampi.
Vse ostale mesne jedi pripravljene na ražnju.
VLJUDNO VABLJENI
— CENE ZMERNE —

V ŠTANDREŽU UREJENA RAZSTAVA

Slovenski umetniki v goriških zasebnih zbirkah

Zastopani so slovenski slikarji od impresionizma dalje

V okviru proslav ob stoletnici Čitalnice so v župnijskem prosvetnem domu uredili tudi razstavo z naslovom «Slovenski umetniki v goriških zasebnih zbirkah». V ličnem katalogu je uvodno besedo napisal prof. Milo Rener, v kateri ugotavlja «da hranijo goriške zasebne zbirke precej bogato antologijo del slovenskih umetnikov od impresionizma dalje in da so v njih zastopane vse smeri. Prednost imajo pač domači slikarji, ki so delovali med obema vojnama, in to je povsem razumljivo: saj je podoba marsikdaj nadomeščala takrat prepovedano domačo besedo.»

Razstavljenih bo 44 slik. Zastopani bodo Rihard Jakopič, Matej Sternen, Pavlo Guštinčič, Maksim Gaspari, Ivan Vavpotič, Fran Tratnik, Tone Kralj, Mara Kralj, Veno Pilon, August Černigoj, France Gorše, Fran Stiplovšek, Riko Debenjak, Viktor Birsa, Tine Gorjup, Rajko Slapernik, Fran Klemenčič, August Bucik, Ivan Čargo, Zoran Mušič.

Slike so ob priliki razstave posodili njih lastniki - Goričani. Prav je, da tudi njih omenimo: g. Veri Leban, g. Marija Bogataj, g. Marica Rustja, g. Anton Rutar, g. Marica Kralj, prof. Radio Bednarik, dr. Lambert Mermolja, g. Peter Lutman, dr. Igor Franko, prof. Milko Rener, prof. Marica Cigoj.

Razstava bo odprta od nedelje 25. maja do ponedeljka 2. junija, vsak dan od 16. do 19. ure.

Zaključni nastop v Dijaškem domu

Vodstvo slovenskega dijaškega doma v Gorici, na Svetogorski cesti, vabi starše gojenk in gojencev na roditeljski sestanek, ki bo jutri, v nedeljo 25. maja ob 15.30 uri v prostorih zavoda na Svetogorski cesti.

Vodstvo doma bo na sestanku, ki je letos zadnji, prikazalo uspehe in neuspehe, probleme in težave, s katerimi so se srečavali vzgojitelji v teku letošnjega šolskega leta pri vzgoji otrok, ki so jim bili zaupani. Sledil bo razgovor o nalogah in dolžnostih gojencev na šolskem in vzgojnem področju v poletnih počitniških mesecih.

Po roditeljskem sestanku se bodo gojenci in gojenke predstavili staršem, gostom in prijateljem z igricami, recitacijami, pevskimi in glasbenimi točkami, ter tako podali rezultat enoletnega oblikovanja v zavodu.

Prireditelji vabijo k čim večji udeležbi.

Danes bo seja pokrajinskega sveta

Danes popoldne ob 16. uri bo v sejni dvorani pokrajinskega sveta v Gorici po daljšem presledku seja tega predstavništva. Dnevni red je precej dolg in kot smo že poročali, je na njem vključen tudi pokrajinski proračun za tekoče leto. Dnevni red obsega v celoti 21 točk ter ga prav gotovo ne bodo izčrpali in bo potrebna vsaj še ena seja.

VESTI IZ SOVODENJ

Svet bo razpravljal o letošnjem proračunu

Načrti in računi za občinske ceste

Sovodenjski župan Jožef Češčut je poslal občinskim svetovalcem vabilo za sejo občinskega sveta, ki bo na županstvu, v sejni dvorani občinskega sveta v sredo 28. maja ob 20.30 uri.

Na dnevnem redu je 8 točk, od katerih bi morala biti najvažnejša debata o občinskem proračunu za 1969 in njegova odobritev. Dalje bodo razpravljali o ureditvi nekaterih občinskih cest, za katerih asfaltiranje in splošno ureditev predvideva načrt 30 milijonov lir stroškov. Pregledali bodo tudi zadevo razlastitev potrebnega zemljišča in seznam zemljiških posestnikov, ki so pri tem prizadeti. S tem v zvezi bodo razpravljali tudi o eventuelnem prispevku za izboljšanje zemljišča, ter o poveritvi naloge za ureditev občinske ceste kon. zorciju za gorske izboljšave alpskega predgorja, ki ima svoj sedež v Vidmu. V zvezi s cestami bodo pregledali tudi obračun za nekatere druge občinske ceste, ki so jih že asfaltirali, ter račun stroškov za pleskanje občinskega poslopja.

Ob koncu seje bodo med drugim razpravljali o načrtu za javno razsvetljavo, ki ga morajo ponovno potrditi.

Seja je javna, ter se je lahko udeleži kdorkoli, ki se zanima za občinske zadeve in za delo občinske uprave.

Veliko ljudi na pogrebu Nadje Peric v Dolu

Velika množica domačinov in ljudi iz vseh vasi goriškega Krasa je včeraj popoldne pospremila na zadnji poti malo Nadjo Peric iz Dola, ki je, kot smo že včeraj poročali, podlegla hudim poškodbam, ki jih je dobila v prometni nesreči prejšnjo soboto.

Toliko ljudi se v Dolu zbere samo ob priliki pogrebov in vrsta teh v zadnjem času zadeva osebe, ki so umrle zaradi prometnih nesreč. Prisotni so bili številni domačini, znanci in prijatelji. Šolska dekleta so bila v belo oblečena, prijatelji so nesli precej vencev. Prisoten je bil tudi župan Andrej Jarc, videli smo šolskega inšpektorja dr. Lebanija in didaktičnega ravnatelja dr. Brešana.

Pevski zbor društva «Kras», ki so se mu za to žalostno priliko pridružili še pevci iz Doberdoba in Ronk, je pod vodstvom Pavline Komelove zapel dve žalostinki pred cerkvijo in na pokopališču.

Iz goriške bolnišnice

Včeraj zjutraj ob 9.10 so nudili prvo pomoč v splošni bolnišnici v Gorici 10-letnemu dečku Marcellu Pesentiju iz Štandreža, Ul. Piemonte reale 10, ki so mu zdravniki ugotovili udarec v lobanjo. Okreval bo v 4 dneh.

Pesenti je malo prej prečkal cesto v Ul. sv. Mihaela, ko ga je nalahno zadel avtomobilist, ki je vozil iz Gorice proti Štandležu.

Za 10 dni pa so pridržali na zdravljenju 50-letnega obrtnika Luigija Vigina iz Gorice, Ul. Cordaroli 33. Ko je popravljal vrata na sedežu pokrajinske uprave, se mu je zadrl kos iveri v meso leve roke ter mu povzročil precejšnjo rano.

ŠE ENA TATVINA V GORICI

Iz nezaklenjenega stanovanja je odnesel 263 tisoč lir

Tat očividno pozna gospodarjeve navade

Ni še dolgo tega, kar smo pisali o poklicnem vlomilcu iz Trsta Klatovskem, ki je imel pri sebi, ko so ga aretirali kar celo serijo vseh mogočih ključev, s katerimi si je odpiral vrata v tuja stanovanja.

Prejšnji večer pa je policija v Gorici ugotovila nov vlom, ali bolje krajo, kjer pa tat sploh ni potreboval ključev, ker je našel vrata nezaklenjena. Inženir Livio Seculin, ki stanuje v svoji hiši v Gorici na Korzu Italija 61, v pritličju, se je predsinočnjim oddaljil okrog 19. ure od doma. Vrata stanovanja ni niti zaklenil, ker stanujejo v hiši povečini sorodniki in ni računal na obisk kakega nepovabljenega gosta. Ko pa se je nekaj po 23. uri vrnil domov, je dobil vtis, da je bil med tem nekdo v stanovanju. Takoj je pogledal v predal posteljne omarice, kjer je hranil denar in ugotovil, da ga ni bilo več tam. Nekdo mu je ukradel 250.000 lir in 20 ameriških dolarjev. Tatvino je brž prijavil letečemu oddelku goriške kvesture, ki sedaj išče tatu, čeprav je ta pustil malo, ali celo nič sledov za seboj. Po vseh videzih sodeč, je tat poznal stanovanje in tudi skrivališče denarja, ker ni vlomil nobenih vrat ali predalov in šel kar na gotovo do skrivališča. Temu primerno se bo morala usmeriti tudi preiskava.

80 mladih pevcev, učencev slovenskih osnovnih šol iz Gorice in okolice je na skupni nedeljski prireditvi ubrano zapelo dve pesmi s katerima so prireditev zaključili. Občinstvo je pevce nagradilo s ploskanjem

Razstave

Združenje prostovoljnih krvodajalcev v Gorici prireja za 10. obletnico svoje ustanovitve slikarsko tekmovanje v črno-belem pod geslom «Krvni dar» za slikarje, ki živijo v deželi Furlaniji - Julijski krajin'. Dela bo treba predložiti do 30. avgusta letos do 21. ure. Od 1. do 5. septembra se bo sestalo razsodišče, 10. septembra bodo sporočili izide, 21. septembra bo otvoritev razstave in podelitev nagrad. Zaključek razstave bo 5. oktobra.

Kino

CORSO. 17.00 - 22.00: «2001 Odissea nello spazio», H. Dullea in D. Rain; ameriški kinemaskopski film v barvah.

VERDI. 17.15: «Metti, una sera a cena», J. L. Trintignant in T. Musante; italijanski kinemaskopski film v barvah, mladini pod 18. letom prepovedan.

MODERNISSIMO. 17.00-22.00: «Una sera... un treno», Y. Montand in A. Aimée; ameriški barvni film.

VITTORIA. 17.15: «Therese and Isabelle», E. Person in A. Gael; francoski kinemaskopski film, mladini pod 18. letom prepovedan.

CENTRALE. 17.15: «Sull'orlo della paura», L. Harvey in M. Farrow, angleški kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO. 17.30: «Un bellissimo novembre», Gina Lollobrigida in Lawrence. Barvni film.

EXCELSIOR. 16.00: «La ruota di scorta della signora Blossom», S. Mac Laine.

PRINCIPE. 17.30: «Cimitero nel circo», M. Mercier in R. Hossein. Barvni film.

Nova Gorica

Soča (Nova Gorica): «Gusarji Misisipija», nemški barvni film — ob 18. in 20.15.

Svoboda (Šempeter): «Dr. Syn ali strašilo», angleški barvni film — ob 18. in 20.15.

Deskle: «Revolverji ne razpravljajo», ameriški barvni film — ob 20.

Prvačina: «Poljubi za morilca», angleški barvni film — ob 20.

Šempas: «Po sledi sokola», ameriški barvni film — ob 20.

Kanal: «Tetka Zita», ameriški barvni film — ob 20.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči bo odprta lekarna Soranzo, Verdijev korzo 57, tel. 28-79.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču odprta lekarna «Al Redentore» dr. Enneri in De Nordis, Ul. Rosselli 23, tel 72340.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Jutri bo v Gorici odprta cvetličarna Bandelj Jožef, Travnik, tel. 54-42.

šport šport šport šport šport

DOMAČI ŠPORT

DANES

Sobota, 24. 5. 1969

ATLETIKA

Italijanski pokal (člani)
15.30 v Trstu, stadion «Grezar»
Nastop atletov Bora

ODBOJKA

Ženska promocijska liga
20.30 v Trstu, Istrska Ul. 57
OMA B - Gaja

* * *

20.30 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor C - Sokol B

* * *

20.30 v Bazovici
Zarja B - Edera

KOŠARKA

Turnir «Bor senior»
16.00 v Barkovljah (CCM)
Klasična - Trgovska

* * *

17.30 v Barkovljah (CMM)
Realna - Univerza

NOGOMET

Pokal Inter SS
20.30 v Trstu, Ul. Flavia
Fortitudo - Primorje

JUTRI

Nedelja, 25. 5. 1969

ATLETIKA

Italijanski pokal (člani)
08.30 v Trstu, stadion «Grezar»
Nastop atletov Bora

ODBOJKA

Ženska C liga
16.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor B - AGI B

* * *

Moška D liga
10.00 v Zgoniku
Kras - Gasilci GO

* * *

10.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor B - Gasilci TS B

* * *

Ženska promocijska liga
09.00 v Trstu, Ul. Zandonai
FARI TS B - Breg B

NOGOMET

«Pokal štandreža»
16.00 v Štandrežu
Breg - Sovodnje (za 3. mesto)

* * *

17.45 v Štandrežu
Juventina - Vesna (za 1. mesto)

* * *

Mladinsko prvenstvo
16.00 v Trstu, Sv. Sergij
Breg - Ponziana

* * *

10.30 v Trstu, Drev. Sanzio
CRDA - Gaja

* * *

Začetniško prvenstvo
11.30 v Trstu, stadion «1. maj»
Breg - Triestina B

KOŠARKA

Prvenstvo «1. divisione»
09.30 v Trstu, Ul. della Valle
Bor - Italsider

* * *

Naraščajniška nagrada
90.00 v Trstu
Bor B - Bor A

BLIŽANJE

Tekmovanje v bližanju in ruskem kegljanju
Popoldne v Zgoniku
Organizira ŠK Kras

PLANINSTVO

Športno - zabavno otroško tekmovanje
10.00 v Bazovici
Organizira SPDT Trst

KOLESARSTVO — «GIRO D'ITALIA»: 8. ETAPA

Basso osvojil etapno zmago v zadnjem naletu glavnine

Polidori si je zaradi padca skoraj zapravil roza majico

NEAPELJ, 23. — Marino Basso, ki si je zagotovil današnjo etapo, je doslej že dvakrat zmagal na dir. kališču v Arenacciu in sicer pred tremi leti, ko je osvojil etapno zmago «Gira» in pa letos na dirki po Campaniji. Tako njegov uspeh nekako niti ni preveč presenetil. Ta uspeh pa je povsem zaslužen, saj ga je dosegel z odlično poprečno hitrostjo nad 46 km na uro.

Polidori je danes tvegal, da izgubi svojo roza majico. 50 km pred ciljem je namreč padel in je moral nato 30 km trdo zasledovati glavnino, da jo je zopet ujel. Sicer pa je bila današnja etapa izredno borbena in v bitko so posegli praktično vsi nastopajoči. Odločitev pa je padla šele v zadnjem naletu, v katerem je sodelovala velika skupina vozačev. Za prvo mesto sta se potegovala predvsem Basso in Zandegù, ki sta se pri tem sprla. Zandegù je namreč po prihodu na cilj obtožil Basa, da ga je ta v zadnjih metrih držal za majico in sta se skoraj stepla.

ETAPNA LESTVICA:

1. Basso, ki je prevozil 133 km dolgo pot od Terracine do Neaplja v 2.51'13" s p.h. 46,607 km n.u. V njegovem času so nato prispeli še:
2. Zandegù
3. Reybroeck
4. Dancelli
5. Ocortinovis
6. Taccone
7. Neri
8. Bitossi
9. Sgarbozza
10. Vanzin

SKUPNA LESTVICA

1.	Polidori	31.03'44"
2.	Merckx	59"
3.	Anni	1'02"
4.	Benfatto	1'16"
5.	Adorni	1'32"
6.	Gimondi	1'33"
7.	Zilioli	1'39"
8.	Michelotto	1'50"
9.	Dancelli	2'51"
10.	Mori P.	3'05"

Jutrišnja etapa od Neaplja do Potence bo merila 183 km in bo precej valovita, čeprav ne bo na progi nobenega cilja za gorsko nagrado.

TOTIP

1. —	prvi	1	1	
	drugi	2	X	
2. —	prvi	2		
	drugi	1		
3. —	prvi	1	1	
	drugi	X	2	
4. —	prvi	1	1	
	drugi	X	2	
5. —	prvi	1		
	drugi	2		
6. —	prvi	1	2	1
	drugi	2	1	X

DREVI OB 21. URI V GORICI

V moški odbojki Italija-Jugoslavija

Drevi ob 21. uri bo v Gorici po dolgem času zopet na sporedu mednarodno odbojkarsko srečanje. Tokrat se bosta pomerili med seboj državni moški reprezentanci Italije in Jugoslavije. Za tekmo vlada v Gorici izredno zanimanje, saj sodi Jugoslavija med boljša evropska moštva, Italija pa je tudi v zadnjem času pokazala velik napredek.

OBVESTILO

Vodstvo odbojkarskega odseka ŠZ Bor poziva svoje igralce Klavdija Veljaka, Edija Starca, Ivana Peterlina, Franka Persingerja in Mirjama Kaplja, naj se jutri, 25. t. m. ob 11. uri zbero v dvorani stadiona «1. maj», kjer bodo pod vodstvom zveznega trenerja Federzonija skupne priprave mladih odbojkarjev naše dežele.

TENIS — DAVISOV POKAL

Italija-Avstrija 2:0 Španija-Jugoslavija 2:0

BARLETTA, 23. — Italija vodi proti Avstriji z 2:0 po prvem dnevu drugega kola teniškega tekmovanja za Davisov pokal. V prvem dvoboju je Pietrangeli premagal Herdyja s 3:0 (6:1, 8:6, 6:3), v drugem pa je mladi Castigliano odpravil Blankeja s 3:1 (1:6, 6:3, 6:3), v četrtem setu pa je Avstrijec pri stanju 4:4 zaradi krčev v nogi odstopil.

Z vodstvom 2:0 si je Italija praktično že zagotovila napredovanje v višje kolo, saj ji zadostuje le še ena zmaga. Ker torej o izidu tega srečanja ne more biti dvoma je neigrajoči kapetan Sirola sklenil poslati jutri v srečanju dvojic na igrišče mlade igralce Crotto in Marzana.

BEOGRAD, 23. — Španija vodi v drugem kolu teniškega tekmovanja za Davisov pokal proti Jugoslaviji zasluženo z 2:0. V prvi igri posameznikov je pred okrog 300 gledalci mladi, temperamentni Manuel Orantes nepričakovano a zasluženo premagal Željka Franulovića s 3:0 (7:5, 6:4, 8:6). Franulović je zelo lepo začel in je vodil v prvem setu že s 4:1, tedaj pa je, kot kaže, zaradi nedisciplineh nekaterih gledalcev postal živčen, kar je izkoristil hladnokrvni Orantes, ki je prevzel igro v svoje roke in je zasluženo zmagal. V drugi igri je Emanuel Santana premagal Boro Jovanovića, (ki je samo včasih pokazal svoje prave sposobnosti) s 3:0 (6:1, 6:1 in 6:3).

V MOŠKI D LIGI

Bo Kras ugnal goriške Gasilce?

Po petih zaporednih zunanjih tekmah bo Kras jutri zopet zaigral pred svojim domačim občinstvom. V zadnjem kolu moške D lige bo v Zgoniku gostovala ekipa goriških Gasilcev, ki vodi na lestvici in si bo verjetno priborila napredovanje. Ker pa Zgoničani ne skrivajo svojih možnosti je izid jutrišnje tekme velika neznanka. Tekma je namreč za domačine izrednega prestižnega pomena. Krasovci želijo namreč dokazati, da bi z nekoliko več športne sreče lahko odločili prvenstvo v svojo korist. Sicer pa je najpomembnejše, da si v teh tekmah mlada ekipa Krasa nabere dovolj izkušenj za prihodnje prvenstvo.

Tekma Kras - Gasilci GO bo v jutri v Zgoniku ob 10. uri.

NOGOMETNI TURNIR ZA «POKAL INTER SS»

Drevi finalna tekma Primorje - Fortitudo

Srečanje bo ob 20.30 na igrišču v Ul. Flavia v Trstu

Danes bodo opravili zadnje dejanje nogometnega turnirja za «Pokal Inter SS». Na sporedu bo namreč zadnja tekma in sicer finale za 1. mesto med Primorjem in Fortitudom. Mali finale so opravili že v sredo, ko je v boju za osvojitev 3. mesta S. Anna premagala Inter SS z 1:0.

Primorje si o izidu drevišnje tekme ne dela utvar. Že uvrstitev v finale je bila za Prosečane velik uspeh, katerega niso pričakovali. Primorje je namreč v kvalifikacijskih tekmah naletelo na vsega upoštevanja vredni ekipi S. Anne in Cremcaffè, toda niti ti dve zapreki mu nista zastavili poti do finala. Obe zmagi pa so Prosečani povsem zaslužili, saj so prikazali lepo in učinkovito igro.

Zmaga nad Fortitudom bi bila zdaj morda pretežka naloga. Miljčani, ki so letos nastopali v 1. amaterski kategoriji, so si celo priborili pot v skupino «eccelenza», kar jasno dokazuje moč tega moštva. Fortitudo torej igra kar tri lige višje kot Primorje. Primorje seveda kljub temu ne namerava vreči puške v koruzo: borilo se bo z vsemi močmi, da bi doseglo čim boljši rezultat, kot je že storilo v prvih dveh tekmah tega turnirja.

Trenutno še ni znano kateri igralci bodo stopili na igrišče. Ker ni nihče poškodovan bo imel trener tako na razpolago vse igralce. Ker pa lahko vsako moštvo po pravilih tega turnirja v vsakem trenutku zamenja poleg vratarja še dva druga igralca bo morda trener Primorja uporabil za to tekmo več nogometašev.

Srečanje se bo začelo ob 20.30 v Ul. Flavia.

Bruno Rupel

MEDNARODNI NOGOMET

Danes v Turinu Italija-Bolgarija

TURIN, 23. — **Italijansko državno reprezentanco, ki se bo danes v soboto pomerila v Turinu z Bolgarijo bodo sestavljali naslednji igralci:**

Zoff; Burgnich, Facchetti; Bertini, Puja, Salvadore; Domenghini, Mazzola, Anastasi, De Sisti in Riva.

Tekmo bodo prenašali tudi po italijanski televiziji in sicer z začetkom ob 17. uri.

Totocalcio

Bari - Mantova	1
Brescia - Catania	1
Catanzaro - Padova	1
Como - Ternana	X 1
Lazio - Reggina	1 X
Lecco - Cesena	X 1
Livorno - Foggia	X
Modena - Spal	1 X 2
Monza - Genoa	2
Reggiana - Perugia	1
Udinese - Alessandria	X 1
Prato - Siena	2
Casertana - Taranto	X 1

Športno društvo «Zarja» vabi svoje člane in simpatizerje na svoj redni občni zbor, ki bo v Bazovici v Preslovi dvorani, danes, 24. t.m. ob 20.30.

KOŠARKA — TURNIR «BOR SENIOR»

Realna ali Univerza?

Obe finalni tekmi bosta danes v Barkovljah

V četrtek sta bili na sporedu tekmi med Realno in Trgovsko ter med Univerzo in klasično. Srečanji sta se zaključili z izidoma:

REALNA - TRGOVSKA 97:37 (45:11)

REALNA: Sancin 24, Pertot L. 8, Kralj 2, Ambrožič 40, Rudeš 18, Pertot S. 1, Sosič 4.

TRGOVSKA: Kafol 21, Švara 6, Prinčič 8, Maurič, Čuk 2.

KAZENSKI STRELI: Realna 5:14, Trgovska 1:4.

Realna je s sproščenim nastopom odpravila peterko Trgovske, ki je nedvomno najšibkejše moštvo na tem turnirju. Šlo je za monolog zmagovalcev, ki so zbrali skoraj sto točk. Ambrožič ni imel nasprotnika pod košema in je kar polagal žogo v obroč iz vseh položajev. S pogostimi protinapadi si je tudi Sancin priboril svoj delež točk, medtem ko je Rudeš polnil nasprotnikov koš s streli od daleč. Trgovska se je potrudila, da bi zaustavila zagon Realne in pri tem sta se odlikovala Kafol in Prinčič.

KLASIČNA — UNIVERZA 46:67 (24:43)

KLASIČNA: Starc 20, Sirk 20, Štokelj 4, Kranner 2, Škerlj, Tavčar, Mahnič.

UNIVERZA: Fabjan 34, Kralj 9, Tavčar 8, Čermelj 4, Zavadlal 12.

KAZENSKI STRELI: Klasična 4:12, Univerza 7:12.

V napetem srečanju med Klasično in Univerzo je slednja odšla zmagovita z igrišča. Zmagala je predvsem zato, ker je štela v svojih vrstah pet dobrih igralcev, klasiki pa so lahko računali samo na Starca, Sirka in Štoklja, medtem ko sta bila ostala dva košarkarja začetnika. Zaradi tega so lahko igralci Univerze posvečali večjo pozornost nevarnejšima nasprotnikoma (Sirku in Starcu) ter jima zapirali pot do koša.

Danes bosta na sporedu zaključni tekmi:

Ob 16.00 Klasična - Trgovska (za 3. in 4. mesto) ter ob 17.30 Realna - Univerza (za 1. in 2. mesto).

Srečanji bosta v Barkovljah na igrišču CMM (Circolo Marina Mercantile).

Adrijan Zavadlal

ODBOJKA NA MLADINSKIH IGRAH

Dve zmagi igralk Poleta

V okviru pokrajinskega dela mladinskih iger je včeraj v Miljah ženska odbojkarska ekipa openskega Poleta premagala N. Sauro z 2:0 in nato prav tako z 2:0 tudi šesterko OMA. Mlade Openke so pokazale v teh srečanjih precej bolj zrelo igro kot v svojih prvih nastopih.

Danes popoldne bodo poletovke odigrale v Miljah še odločilno tekmo tega prvenstva in sicer se bodo ob 15.30 pomerile s Sokolom.

* * *

Danes ob 16. uri bodo nastopili v okviru pokrajinskega dela mladinskih iger tudi fantje Poleta. Na igrišču VIS v Trstu bodo igrali najprej proti ENAOLI, nato pa še proti Gasilcem TS.

ITALIJANSKI ATLETSKI POKAL (ZA MOŠKE EKIPE)

Danes in jutri v Trstu vsa deželna elita

Danes popoldan in jutri zjutraj bo na občinskem stadionu Valmaura doslej najvažnejše atletsko tekmovanje v naši deželi. Člani bodo tekmovali za italijanski ekipni pokal in prav gotovo bodo vsa društva poskrbela, da bodo na startu vsi najboljši atleti. Pravilnik določa namreč da mora vsako društvo doseči za uvrstitev na lestvici najmanj 24 rezultatov.

Današnji spored bo vseboval naslednje discipline:

teki: 200, 800, 5000, 400 z ovirami, štafeta 4x400 m.
meti: kopje in disk
skoki: palica in daljina

Jutri pa bodo tekmovali v teh disciplinah:

teki: 100, 400, 1500, 10000, 110 m ovire, štafeta 4x100 m
meti: kladivo, krogla
skoki: višina, troskok.

V prvem dnevu tekmovanja bo prisotna cela vrsta dobrih atletov iz Trsta in Vidma med katerimi lahko omenimo naslednje: Trangoni, Morsut, (200 m), Lenarduzzi, Flamini, Brezzoni (800 m), Blasig, Milocco (5000 m), Bramuzzi (400 m z ovirami), Defranzoni in Casarsa (kopje) Dannisi (palica), De Anna (daljina).

S številno postavo bo nastopil tudi Bor. Dober rezultat se kot po navadi pričakuje od Švaba, ki bo danes tekel na 400 m z ovirami. Cilj je vedno isti: pod 60 sekundami! Sedmak bo metal disk, Cesar pa kopje. V kopju bomo na startu videli tudi nekdanjega odličnega metalca Igorja Dolenca. Borovi atleti bodo nastopili še v tekih na 200 in 800 m, v štafeti 4X400 m in v skoku v daljino. Skupno bi morali nabrati 14 rezultatov.

Tekmovanje se bo začelo danes ob 15.30.

JUTRI V BAZOVICI OTROŠKO TEKMOVANJE

SPDT bo priredilo 25. maja ob 10. uri zjutraj na svojem rekreacijskem prostoru v Bazovici (ob nogometnem igrišču Zarje)

športno - zabavno nedeljo

za otroke z raznimi tekmovanji. Vabljeni so vsi osnovnošolski otroci in dijaki iz nižjih gimnazij. SPDT vabi posebno tiste otroke, ki se nameravajo posvetiti v prihodnji sezoni smučarski aktivnosti in tudi tekmovanju v tej panogi.

Program:

razne igre in razgibalna telovadba, tekmovanje v urnosti in spretnosti, piknik in proste igre.

Začetek ob 10. uri.

se nadaljuje dež milijonov s prvenstvom B lige

Totocalcio

po A ligi

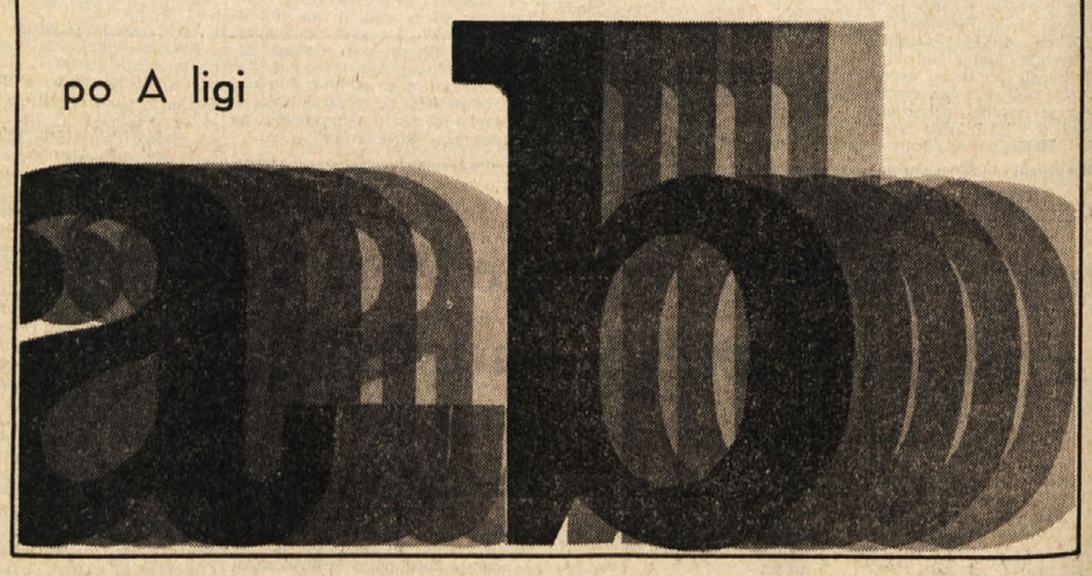

UFFICIO PUBBLICITÀ TOTOCALCIO

36. MAKS ZADNIK

Med Snežnikom in morjem

Spomini na NOB · Istrski odred v Brkinih in Istri

BOJ S ČETNIKI MED PREGARJAMI IN PRELOZAMI

Sredi avgusta 1944 je prispela neka četniška enota na svojem umiku iz Dalmacije in Like na območje Ilirske Bistrice, kjer se je povezala s slovenskimi domobranci. Potem pa so četniki in domobranci pletli neke skupne kombinacije z zahodnimi zavezniki v škodo narodnoosvobodilnega gibanja, medtem ko so ljudstvu pripovedovali, da se borijo proti okupatorju in komunistom ter čakajo kralja Petra.

Prva enota slovenske NOV, ki je vzpostavila bojni stik s prihajajočimi četniki, je bil Istrski odred. Kronist IO Jože Moravec je 29. 8. 1944 prvič zapisal v odredno kroniko, da so prišli v Čelje četniki in odpeljali nekega moškega in žensko, 18. 9. 1944 so četniške skupine na območju Harij prvič napadle naše borce in hudo ranile vodnika Milivoja Štimca. 22. 9. je neka četniška enota blizu Garžonovega mlina pod Pregarjemi napadla patrolo druge čete IO in hudo ranila desetarja Antona Batista. Tretji spopad s temi izdajalci je doživela četrta četa IO 25. 9. med Čeljami in Premom. Medtem so četniki pod nemško zaščito najprej vzpostavili svojo postojanko v Ilirski Bistrici nato pa še na Premu v gradu. Dne 28. 9. so četniki organizirali skupaj z domobranci svoj prvi večji pohod v notranjost Brkinov in doživeli poraz.

Že 27. 9. smo razpostavili zasede in poslali patrulje proti Preložam, Harijam in Javorju, ostali del enote pa je čakal v bojni pripravljenosti, toda četnikov tega dne ni bilo. Tudi 28. 9. smo že zgodaj zjutraj vse pripravili za «dostojen» sprejem četniške druščine. Močne zasede smo postavili med Pregarje in Harije proti Preložam, medtem ko je glavnina čete čakala pripravljena na boj za Karlovico, severno od Pregarij, blizu kote 696, da bi lahko hitro zasedla položaje v tisti smeri, s katere bi prodirali četniki. Štab odreda pa smo prosili, naj nam pošlje v pomoč še eno četo, ker je bila četa 60 borcev le prešibka v boju s približno trikrat močnejšim sovražnikom.

Okoli poldne smo že slišali streljanje iz smeri Čelj, kjer je četniška kolona približno 180 mož naletela na 5-člansko patrolo V. bataljona VDV. V kratkem boju so četniki enega borca ranili, drugega pa ujeli. Patrola se je morala zaradi sovražne premoči umakniti. Četniki pa so nadaljevali pohod proti Preložam, kjer so iznenadili orožarja Istrskega vojnega področja Stanka Jenka, doma iz Topolca, in ga ubili ter zaplenili dva konja. Po spopadu v Čeljah in četniškem napredovanju proti Preložam nam je bilo jasno, da bodo s Preložd prodirali proti Pregarjam, zato je ukazal komandir čete Ivan Pezdirc, naj se takoj umakne zaseda s položaja, imenovanega Na selih, ki je ščitila dohode od Harij proti Pregarjam. Tam je pustil le izvidnika. Glavnina čete je zasedla zelo ugodne položaje med Pregarjami in Preložami ob poti, na kraju, ki ga domačini imenujejo «V preskah». Borci so se vkopali in čakali. Iz smeri Javorja je tričlanska patrola varovala četi hrbet pred morebitnim vdorom Nemcev. Med 14. in 15. uro se je začela četniška in bela druščina v dolgi koloni premikati s Prelož proti Pregarjam. Že od daleč smo jih videli, stiskali so se v skupine in oklevali. Končno se je njihova predhodnica le prikazala v gozdičku nasproti naši zasedi, od koder se ni in ni mogla odločiti za nadaljevanje pohoda; šele ko se je v gozdu zbrala glavnina te «kosmate» druščine, so v koloni in strelcih krenili naprej. Ko so se približevali našim obrambnim položajem, jih je najprej napadla naša bočna zaseda, ki je bila pomaknjena nekoliko naprej na levem grebenu, z lahko strojnico in puškami, hkrati pa je udarilo po četnikih še 5 lahkih strojnic, nekaj brzostrelk in približno 20 pušk z glavne zasede. Prvi napad smo z lahkoto odbili. Četniki so se v neredu umaknili nazaj v gozdiček. Medtem pa se je našemu mitraljezcu Jožetu Mezgecu, ki je tolkel četnike v bok, zataknil naboj v cevi, in ker orožja nismo mogli popraviti, se je vrnil h glavnini, kjer smo strojnico popravili in jo uvrstili v boj na glavni položaj. Četniki so se medtem začeli spet zbirati in naše položaje obstreljevati z lahkim minometom in težko strojnico — bredo, nato pa so prešli v drug napad. Tudi drugi napad smo odbili in prizadejali «kraljevim» vojščakom hude izgube.

Potem se je boj nadaljeval še več kot dve uri. Z dobro namerjenimi streli smo držali četnike v spoštljivi oddaljenosti, prikovane k zemlji in odbili še dva njihova poizkusa, da bi nas pregnali s položajev. Končno nam je prišla okoli 17. ure, ko je bil boj že skoraj pojenjal, v pomoč še naša četrta ali Venetova četa, zato smo prešli v odločen protinapad in četnike razbili tako, da so se razkropili po gozdu, nato pa jih zasledovali proti Čeljam in Preložam. Četniki so bili tako razpršeni, da so se še dva dni pozneje posamezni vračali v postojanko na Prem. Pretrpeli pa so tudi hude izgube, saj so bili njihovi položaji na mnogih mestih obliti v krvjo, toda ranjenih in mrtvih sovražnikov nismo našli.

Med bojem so nam pregarske mladinke prinesle hrano na položaje in vztrajale v boju z nami do končne zmage. Ko je bil boj zmagovito končan, so nas Pregarci povabili v vas, kjer so nam spekli koštruna na ražnju, pa tudi mošta in slivovke ni manjkalo. Okoli borcev se je zbralo prebivalstvo iz Pregarij in Huj. Pokojna Ančka Konestabo — Valinova, mati našega borca in obveščevalca, nas je počastila z zdravljico: «Pijte in jejte, fantje, da ste jih le pregnali, četniško ušivo zalego! Naj vedo, da smo Pregarci vsi za partizane!»

BOJ Z NEMCI NAD PREGARJAMI 14. 10. 1944

Aktivnost naše in drugih čet se je v začetku oktobra zlasti usmerila na rušenje proge Sapjane — Ilirska Bistrica — Pivka. Hkrati pa smo varovali dohode s smeri Ilirske Bistrice, Prema in Podgrada proti Brkinom

Udeležil sem se bojev II. čete in bat. Gortanove brigade na Karlovici (kota 696) nad Pregarjami in Hujami 14. 10. 1944. Mislim, da je bila nedelja. V Hujah je bil organiziran miting. Že so bili ljudje zbrani na skednju pri Ivanu Leverju — Vrtačerju in komisar odreda Janez Zalar je stopil na pripravljeni oder, da bi govoril, tedaj pa so padli prvi rafali iz brzostrelnega topa iz pregarskih Sel in čedalje pogosteje se je vsipalo. Komisar je poskušal ljudi pomiriti, vendar ni uspel. Vznemirjeni so se razbežali, ker še niso bili pozabili žaloigre, ki so jim jo bili priredili fašisti in Nemci 18. 5. 1944. Prireditveni prostor so hitro pospravili in se poskrili izven vasi. Naša četa je zasedla položaje na Karlovcu in na hribu nad Hujami. Proti Javorju pa je zasedel položaje Gortanov bataljon. Ni nam bilo treba dolgo čakati, kmalu so nas začeli Nemci na gosto obsipati z minami in brzostrelnimi topovi, potem pa noro jurišati. Odločno smo se jim postavili po robu in odbili prvi napad pijanih Nemcev, toda napadali so tako divje, njihovi napadalni oddelki pa so bili tako šelevilni, da nam je bilo jasno, da ne bomo mogli dolgo vzdržati.

Dodam naj le še to, da je imel Gortanov bataljon nekaj ranjenih. Drugi dan smo mili v robidovju pri Gabrskem kalu (blizu cerkvice) nekega komisarja hrvaške enote, ki je bil hudo ranjen v nogo. Skril se je v lužo in gosto robidovje, da ga Nemci niso našli. Obvezali smo ga in organizirali njegov prenos v bolnišnico v Zalesje. V noči na 14. 11. 1944 pa smo ga prenesli skupaj z drugimi ranjenci na Notranjsko.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino ne naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Publicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst